

Lale Güremen

Amasya University, lguremen@gmail.com, Amasya-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.2.2A0093>

KONUT VE YERLEŞİM ALANI KULLANICI ALGISININ MEMNUNİYET VE TERCİH DAVRANIŞINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMADA AMASYA ÖRNEĞİ

ÖZ

Konut ve çevresinden memnuniyet, insanların yaşadıkları çevreye verdikleri yanıtlarını yansıtmaktadır. Bu çalışmada konut çevresi ve konut seçiminde, kullanıcıların tercihinde etkili olan değişkenlerin bireylerin davranışlarına ne ölçüde yansıdığı konu edinilmiştir. örneklem alanı olarak Amasya kenti seçilmiş ve analiz çalışmaları beş farklı konut alanında 9 konut sitesinde anket çalışması ve alanda yapılan gözlemler ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizleri sonucunda kullanıcıların sosyal, ekonomik ve kültürel değişmelerine bağlı tepki olarak kabul edilebilecek memnuniyet duygusunda anlaşılan kavramsal bir model oluşturulmuştur. Anket verileri SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) ile elde edilen ampirik bulgular, kentsel mekandaki hane halkının, sosyo-ekonomik ve demografik göstergelerine göre konut yer seçiminde, tercihinin de değiştiğini ortaya koymuştur. Araştırmada oluşturulan kavramsal modelin gelecekte konut ve çevresel kalite memnuniyeti konusunda çalışma yapacak diğer araştırmacılara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konut, Çevre, Tercih, Kullanıcı, Memnuniyet

THE PERCEPTION OF THE SATISFACTION OF RESIDENTIAL USERS A STUDY ON THE EFFECT OF THE ACT, THE CHOICE OF AMASYA EXAMPLE

ABSTRACT

Satisfaction from the house and its environment reflect the responses of people to the environment where they live. In this study, to what extent the variables which influence the preferences of the users reflect on the behaviors of individuals in the selection of residential environment and house was studied. Amasya was selected as the sample city and analysis were performed with the observations and surveys conducted in the five different residential areas in 9 residential sites. As a result of the analysis of data obtained, a conceptual model has been created which can be explained in the feeling of satisfaction which can be considered as a reaction due to social, economic and cultural changes of users. The survey data, empirical findings obtained by using SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences) with the of households in the urban space, revealed that socio-economic and demographic indicators affect the preferences of households in the urban environment regarding housing locations. It is supposed that the conceptual model created in this study will shed light to other researchers who will conduct studies on housing and environmental quality satisfaction.

Keywords: House, Environment, Preference, User, Satisfaction

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Konut sadece barınılacak yer değil, insanın dünyaya geldiği andan itibaren kendini içinde bulduğu, yaşamının sosyal, psikolojik ve kültürel boyutlarının temellerinin atıldığı, toplumsal ilişki kuralları ve toplumsal değerlerin edinildiği ve yeniden üretildiği, hane halkının özel yaşamını ve hatta bazen çalışmalarını sürdürdüğü bir fiziksel mekândır. Günümüzde konut, barınma ihtiyacını karşılayan ekonomik bir araç olma özelliğinin yanında kişilerin yaşam tarzlarını belirledikleri ve toplumsal ilişkilerini düzenledikleri bir araç olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Konuta yüklenen anlamın değişmesine paralel olarak bireylerin yaşayacakları konutları belirlemede dikkate aldıkları kriterler de değişmiştir. Konut kavramının çok boyutlu olması, çeşitli disiplinlerden birçok bilim insanının farklı bakış açıları ve farklı yöntemlerle konut konusuna yaklaşımlarına neden olmuştur. Konut çalışmaları sosyal, ekonomik, politik, demografik bağlamda birbirleri ile etkileşim içinde olan farklı konu alanlarını içermektedir [1].

Konutlar, güvenliğin, konforun ve bireyselliğin bir sembolü olarak, kullanıcının yaşamında önemli rol oynarlar Yaşam kalitesinin en önemli göstergelerinden biri olan, konut ve çevresinin iyi planlanmış olması, kullanıcıların memnuniyeti, o ölçüde arttırır. Konut çevrelerinin fiziksel olduğu kadar, sosyal boyutunda, ele alınması konusunda ortak görüşler vardır. Aksi durumda ise, "ödenen bedel, genellikle yalnızlık, hatta anti toplumsal davranışlar" olmaktadır [2].

Bu açıdan, günümüz, kentlerinde yaşayanların içinde buldukları ortamlara ilişkin değerlendirmeler önemli olmakta ve konut uygulamaları için, kullanıcı katılımı bir 'yöntem' olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişiye, zamana, sosyal ölçülere ve beklentilere göre değişkenlik gösteren memnuniyet değerlendirmeleri; kişilerin çevrelerine karşı birer yanıtı olması nedeniyle, yapılması gereken önemli bir ölçüm olarak görülmektedir. Çevresel kalite kriteri ve konut çevresinden memnuniyet kullanıcıların çeşitli çevresel özellikleri hakkındaki algılarına dayalı olarak, ölçülerek, çevresel değişkenlerle, memnuniyet ilişkisi bir çok araştırmada ortaya konulmuştur [3].

"Abraham H.W.Maslow", toplumsal çevre içindeki insanın temel gereksinmelerini, genel bir yaklaşımla belirli bir sıralama düzeni içerisinde, en temel gereksinimlerden, karmaşık olana doğru bir dizin olarak düzenlemiştir. Bunlar; fizyolojik, güvenlik, toplumsal benlik, gerçekleşmesi gerekli gereksinimleridir. Kullanıcı gereksinimleri ise; insanların fizyolojik toplumsal ve psikolojik açılardan, rahatsızlık duymadan yaşamlarını sürdürmeleri ve yaptığı işlerde verimli olmalarına yardımcı olan tüm çevresel ve toplumsal koşullardır [4 ve 5].

Konut çevresi; içinde konut ve konut topluluğunda ikamet edenlerin gereksinmelerinin karşılanması, tatmin olması ve bireylerin/toplumun genel sağlığının iyileşmesi açısından temel bir yaşam bölgesidir. Fiziksel, psikolojik ve sosyo-kültürel çevre içinde yer alan konut, içinde yer aldığı çevreden ortaya çıkan problemlerin doğurduğu sorunlar ve çeşitli gereksinimler ikamet edenlerin tatminini ve davranışını etkilemekte, birey/aile ve toplumun genel sağlığı, mutluluğu ve refahını yönlendirmektedir [6].

Konutun görünümünü iyileştirmede en önemli hedeflerden biri ailenin ve/veya bireyin ruhsal, entellektüel ve fiziksel gelişimini desteklemektir. Son yıllarda daha önce benzeri görülmemiş yaşam biçimlerinin ortaya çıkması, teknolojik bilginin sürekli artması ve değişen sosyal ve kültürel değerler, yeni ve karmaşık ihtiyaçlar

yaratmıştır. Bu nedenle yaşamak, çalışmak ve rahatlık açısından tatmin edici bir ortam çevresi geliştirmek için bilinçli ve kusursuz prensiplere dayanarak iç konfor şartlarının iyileştirilmesi üzerinde önemle durulmaktadır [7].

Günümüzde, hızla değişen teknoloji, yaşamımızın her alanına girerken, tüm dünyayı saran küreselleşme, ekonomik gelişmeler, eğitim alanındaki değişimler toplumsal yapıyı, buna bağlı olarak yaşam biçimlerini değiştirmekte ve çeşitlendirmektedir. Değişen aile yapısı yaşam biçimi evrilerek, konut ve konut çevresinden beklentilerini doğrudan etkilemektedir.

Ülkemizde de kentleşme olgusunun beraberinde getirdiği hızlı toplumsal değişim, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapıdaki değişmelere bağlı olarak, aile büyüklüğü, aile yapısı değişirken ihtiyaç ve istemlerde değişmekte, çalışan kadın ve eğitilen birey sayısı artmaktadır. Ataerkil aileden çekirdek aileye doğru aile büyüklükleri küçülürken, bireyselleşme artmaktadır. Dolayısıyla günümüz konutlarındaki, kullanıcının fiziksel ve psiko-sosyal gereksinimlerini eşit varsayan, sosyo-kültürel farklılıkları, farklı kimlikleri göz ardı eden birbirinin aynı özellikteki örgütlenme anlayışı ile tekdüze, kalıp yaşama alanları yaratan tasarım anlayışı kullanıcılar için tatminkâr bir çevre oluşturabilme potansiyeline sahip geçildir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada kentsel mekanın bir alt birimi olan konut yerleşim alanlarında, nesnel ve çevresel değişkenler bağlamında; insanların bu alanlarda yaşamayı tercihlerinde, konut ve yakın çevresel özelliklerinin temel sosyo-psikolojik gereksinimlerini ve mekansal davranışlarını ne ölçüde etkilediği araştırma konusu edinilmiştir. Bu çalışmadan elde edilecek bulgu ve değerlendirmelerin, doğal ekolojik ve kültürel değerler kimlikli bir mimari anlayışla daha yaşanabilir ve kaliteli çevreler oluşturması sürecindeki, mimar ve kent planlamacılarının çalışmalarına ve karar vericiler için önemli bir veri oluşturacağı düşünülmektedir.

Konut ve konut çevresi, kavramsal açıdan hem konutu, hemde kullanıcısı ile birlikte, toplumsal çevreyi içeren bir olgudur. Bu nedenle, kullanıcıların gereksinimlerinin karşılanması, tatmin olması ve bireysel/toplumsal ilişkilerin gelişmesi açısından, ideal yaşam kalitesinin önemli bileşenlerinden biridir. Kullanıcının kendi yaşam alanını ve/veya konut çevresini önemsemesi, değerlendirmesi, gereksinim ve beklentilerin belirlenmesinde bir başka deyişle yaşam kalitesinin sağlanmasında temel araçlardan biridir [8].

Bu çalışmada, yaşam kalitesi algısı (sübjektif faktörler) mekânsal kalite etkileşimine göre tanımladığı sosyal yaşam kalitesi ve bu konudaki farkındalığı kavramsal bir model yardımıyla ortaya konulması amaçlanmıştır. Modelde hane halkı/bireylerin karar verme süreçleri, kararı etkileyen etmenler çerçevesinde, konut tercih ve memnuniyetinin nasıl oluştuğu ortaya konulmaktadır. Bireylerin tercihlerinden memnuniyetleri, kişisel özelliklerine dayalı algı ve diğer etmenler tarafından yönlendirilmektedir. Kişisel özellikler zamana ve içinde bulunulan duruma göre değişiklik gösterdiğinden benzer eğitim seviyesi, ekonomik durum bağımsız olarak tercihleride farklılaşabilmektedir. Hane halklarının yaşamak istedikleri konut, çevre özellikleri, algıları ve bunların değişimi, mikro ve makro dinamiklerin etkilerinin yansımaları dikkate alınması gerekli ölçütlerdir. Konut odaklı çalışmalarda, iç ve dış dinamiklerin değişim içinde olması mevcut olan bilgiye devamlı yeni bilgilerin eklenmesi bilgi ve araştırma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışmanın bulguları ileride yapılacak olan "konut" odaklı çalışmalarda; temalar, önermeler ve kullanım sonrası değerlendirme sonuçlarını içermesi yönü ile; mimarların ve kent plancılarının sorumluluğunda olan konut ve konut birimleri tasarımlarında insan "kullanıcı" boyutlarının ele alınmasında farklı bir bakış açısı ile referans olabileceği ayrıca yeni yerleşim alanlarında konut politikaları ve kararları alan yöneticiler için yararlı olabileceği düşünülmektedir.

3. MATERYAL VE METOT (MATERIAL AND METHOD)

3.1. Memnuniyet Değerlendirmesinde Kavramsal Model

(Conceptual Model in Customer Satisfaction Assessment)

Bu çalışmada kentsel mekanın bir alt birimi olan konut yerleşim alanlarında, nesnel ve çevresel değişkenler bağlamında; insanların bu alanlarda yaşamayı tercihlerinde, konut ve yakın çevresel özelliklerin temel sosyo-psikolojik gereksinimlerini ve mekansal davranışlarını ve memnuniyetlerini ne ölçüde etkilediği araştırma konusu edinilmiştir

Literatürde; araştırmacılar çeşitli istatistiksel tekniklerle memnuniyet modellerini incelemek için; Konut kullanıcısı demografik özellikleri, konut fiziksel verileri, konut çevresi değerlendirmesi ve Algı değerlendirmesinde ise; komşuluk durumları, yönetim, komşular arası sosyal ilişkiler güvenlik, erişilebilirlik, konut çevresi estetik görünümü gibi değişkenleri kullanmışlardır. Literatürde diğer bir yaklaşım, nesnel ve öznel değerlerin birlikte algılanmasını ölçen çalışmalarda araştırmacıların ortaya koydukları modellerde, modelin tümünü ele almak yerine, alt bölümlerdeki kısımlara yöneldikleri gözlenmektedir.

Bu çalışmada; genel temalar ve önermeler yardımı ile kavramsal bir model geliştirilmiştir. Oluşturulan kavramsal model ile Kullanıcıları yaşadıkları konut ve çevresinden memnuniyetinin belirleyicileri olan tüm değişkenler bir arada ele alınmıştır. Kişisel algılamaya dayalı öznel sosyal çevre değerlendirmeleri verilerini analizi ile açıklanabilen "kavramsal bir model" ortaya konulmuştur.

Bu karmaşık kavramsal modelde "memnuniyetin" belirleyicisi olan bileşenler; Nesnel kişisel özellikler demografik faktörler sosyo-ekonomik geçmiş yaşam tarzı ve diğer konut kullanıcısının (kiracılık) memnuniyetini etkileyecek konut sahipliliği daha önce yaşanan konut tipi, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, hane halkı geliri, meslek, hane halkı büyüklüğü gibi özelliklerden oluşmaktadır. Öznel kişisel değerlendirmeler, konut çevresi memnuniyetinin de belirleyici olmaktadır. Öznel kişisel değerlendirmeler aynı zamanda konut kullanıcılarının davranışsal ve psikolojik faktörleri gibi öznel özellikleri içermektedir.

- **Fiziksel Nesnel Boyut:** Konut ve çevresel kalite memnuniyeti ile belirgin olarak ilişkili olup, konut çevresinin fiziksel özelliklerini konut birimlerinde nesnel olarak ölçülen komşuluğu, yoğunluğu, yer seçimi özelliklerini içermektedir. Ayrıca, konut tipi, konut büyüklüğü, oda sayısı konutun bulunduğu kat, donatı alanları, altyapı özellikleri ve diğer özelliklerdir.
- **Fiziksel Öznel Boyut:** Konut alanı fiziksel çevresinin, konut alanı kullanıcısı tarafından algılanması ve tercihlerinin değerlendirilmesi ile ilgilidir. Bu aşama kullanıcıların çevrenin nesnel özelliklerini algılamaları ve değerlendirmeleri sonucu memnuniyeti etkileyen önemli faktörleri içermektedir.
- **Sosyal Nesnel Boyut:** Konut alanında ikamet süresini, güvenlik/emniyet arkadaşlık, komşularla ilişkiler, konut alanına bağlılık ve mahremiyetle ilgili özellikleri içermektedir.

- **Sosyal Öznel Boyut:** Kullanıcıların konut sosyal çevresi özelliklerini algılanması ve değerlendirmelerini içermektedir. Bunlar konut alanında ikamet süresi, güvenlik/emniyet, arkadaşlık, komşularla ilişkiler, bağlılık, mahremiyetle ilgili diğer özellikler ve değerlendirmelerdir. Araştırmada kurgulanan modelin uygulaması sonucu oluşturulan genel temalar ve önermeler yardımı ile Amasya kenti örneklem alanında konut yeri ve konut seçiminde kullanıcı tercihinde etkili olan değişkenlerin kullanıcı davranışlarına ne ölçüde yansıdığı değerlendirilmiştir.

3.2. Çalışma Alanı (Working Site)

Çalışma alanı olarak seçilen Amasya kenti; Yozgat, Tokat, Çorum ve Samsun illeri ile çevrilidir. 35°03' ve 36°02' doğu boylamları ile 39°50' ve 41°02' kuzey enlemleri arasında yer alır. Merkez ilçesi: Yüzölçümü 1730 km² ve 323.675 kişi olan nüfusun 201.575' kent merkezinde yaşamakta ve kent göç veren kentler arasında olup yılda yaklaşı %4 göç vermektedir. Kullanıcıların konut ve çevresel kalite memnuniyeti belirleyicilerinin saptanmasına yönelik, örneklem seçimi kent merkezine 1.5-3 km. uzaklıktaki yerleşim alanını oluşturan zonlarda yer alan konut siteleri ve hane kullanıcıları teşkil etmektedir. 250 hane kullanıcılarına verilen anket kağıtlarından dönenlerinden 196'sı değerlendirmeye alınmıştır.

3.3. Verilerin Analizleri (Data Analysis)

Sörvey araştırmasına ve gözlemlere dayalı çalışmada, Anketlerin tamamlanmasından sonra, cevaplar anket formlarında kodlanarak bilgisayarda oluşturulan veri dosyalarına kaydedilmiş ve analiz edilmek üzere toplam değişken elde edilmiştir. Bilgisayar ortamına aktarılmış olan değişkenlere ait verilerin analizi anket uygulaması sonucu elde edilen veriler seti SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programında analiz edilmiştir. Veri analizlerinin en önemli amacı birçok bağımsız değişkenle, bağımlı değişken konut kullanıcısı konut ve çevresel kalite memnuniyeti arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartmak, konut ve çevresel kalite memnuniyeti belirleyicileri olan faktörleri saptamaktır. Analiz kapsamında, frekans tabloları, betimleyici istatistikler, pasta ve çubuk grafikler, güvenilirlik analizi, faktör analizi (Temel Bileşen Analizi / Varimax), ki kare analizi, tek yönlü varyans analizi ve LSD testinden faydalanılmıştır. Veri setinin, faktör analizi aşamasına geçmeden önce veri setinin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi amacı ile veri setine, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ölçütü ve Bartlett testi uygulanmıştır. Bartlett testi ile "korelasyon matrisi birim matristir" şeklindeki sıfır hipotezi sınanmıştır. Söz konusu hipotezin reddedilmesi, değişkenler arasında yüksek korelasyonlar olduğunu, başka bir deyişle veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. KMO örneklem yeterliliği ölçütü ise gözlenen korelasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir testtir. KMO oranının 0,50'den büyük olması gerekir. Oran ne kadar yüksek olursa veri seti faktör analizi için o kadar iyidir denilebilir.

3.3.1. Faktör Analizi İçin Uygunluğunun Değerlendirilmesi (Evaluation of Compliance for Factor Analysis)

Faktör analizi aşamasına geçmeden önce veri setinin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi amacı ile veri setine "Kaiser Meyer-Olkin" örneklem yeterliliği ölçütü ve Bartlett testi uygulanmıştır. Bartlett testi ile "korelasyon matrisi birim matristir"

şeklindeki sıfır hipotezi sınanmıştır. Söz konusu hipotezin reddedilmesi, değişkenler arasında yüksek korelasyonlar olduğunu, başka bir deyişle veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. KMO örneklem yeterliliği ölçütü ise gözlenen korelasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayıları'nın büyüklüğünü karşılaştıran bir testtir. KMO oranının 0,50'den büyük olması gerekir. Oran ne kadar yüksek olursa veri seti faktör analizi için o kadar iyidir denilebilir. KMO değerleri ve yorumları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. KMO değerleri ve yorumları
(Table 1. KMO values and comments)

KMO Değeri	Yorum
0,90	Mükemmel
0,80	Çok iyi
0,70	İyi
0,60	Orta
0,50	Zayıf
< 0,50	Kabul edilemez

Bu doğrultuda veri setine uygulanan Bartlett ve KMO test sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. KMO test sonuçları (Table 2. KMO test results)

KMO Testi	
Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ölçütü	0.682
Ki kare	513.862
Serbestlik derecesi	153
Bartlett testi anlamlılık değeri	0.000

Tablo 3. Kullanıcıların memnuniyetini etkileyen çevresel faktörler
(Table 3. Environmental factors that affect user satisfaction)

Faktörler ve Değişkenler	Faktör Yüğü	Varyans (%)	Öz Değerleri
Faktör 1: Kirlilik		12,562	3,954
Oturduğum mahallede hava kirliliği yoktur	0.847		
Oturduğum mahallede görüntü kirliliği yoktur	0.759		
Oturduğum mahallede komşuluk ilişkileri iyidir	0.474		
Faktör 2: Altyapı- Ulaşım		11,430	2,576
Mahallemiz yeterli düzeyde alt yapı ve sosyal donatıya sahiptir	0.752		
Mahallemizde yeterli düzeyde alışveriş merkezleri mevcuttur	0.676		
Oturduğum mahallede ulaşım sorunu yoktur	0.533		
Faktör 3: Hizmet Alma Kolaylığı		11,190	1,665
Mahallemizde araç park etme sorunu yoktur	0.680		
Mahallemiz sağlık hizmetleri kuruluşlarına yakındır	0.593		
Mahallemizde belediye temizlik ve çöp toplama hizmetleri yerine getirilmektedir	0.581		
Oturduğum mahalle diğer mahalleler göre daha prestijlidir	0.576		
Faktör 4: Beklentilere Uygunluk		10,485	1,467
Oturduğum mahalle ekonomik beklentilerime uygundur	0.813		
Oturduğum mahalle sosyal yaşantıma uygundur	0.651		
Mahallemizdeki binaların mimarisini beğeniyorum	0.636		
Faktör 5: Sosyal Yaşam		10,096	1,100
Oturduğum mahalle kültürel gereksinimlerimi karşılayacak donatılara sahiptir	0.739		
Oturduğum mahallede yeterli spor alanı vardır	0.736		
Mahallemizde kaldırım ve yol kaplamaları çağdaş yaşam düzeyine uygundur	0.595		
Faktör 6: Açık Alanlar		9,937	1,064
Mahallemizde yeşil alanlar ve çocuk oyun alanları yeterlidir	0.847		
Mahallemizde sokak aydınlatmaları yeterli düzeydedir	0.572		

Tabloda görüldüğü gibi KMO testi %94,4'tür. $0,68 > 0,50$ olduğu için veri setinin faktör analizi için uygun olduğu belirlenmiştir. Bartlett testi anlamlılık değerine bakıldığında zaman sonucun anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Yani değişkenler arasında yüksek korelasyonlar mevcut ve veri seti faktör analizi için uygundur. Anket formundaki oturlan çevrenin çeşitli olanakları ile ilgili 18 değişken 6, oturlan çevrenin kirlilik derecelerini gösteren 3 ulaşım ve erişilebilirlik ile ilgili 3 değişkene, kamusal hizmet alma kolaylığı ile ilgili 4, beklentilere uygunluk ile ilgili 3, açık alanlarla ilgili 2 değişken ile ilgili görüşlere faktör analizi tekniklerinden "Faktör Ayırıştırma Tekniği" (Factor Extraction Technic) olarak "Temel Bileşen Analizi" (Principal Component Analysis) ve "Eksen Döndürme Yöntemi" (Factor Rotation) olarak da "Varimax" döndürme uygulanmıştır. Anlamlı faktörlerin belirlenmesinde "Öz" değerleri ile "scree" sınaması kullanılmıştır. Tüm faktörler toplam varyansın %65,7'lik kısmını açıklamaktadır. Ölçeğe ilişkin yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's alfa değeri 0,739 olarak elde edilmiştir.

Söz konusu değere bakıldığında, ölçeğin güvenilir olduğu belirlenmiştir. Çevresel kalite değişkenlerini gösteren 6 faktör grubu; önem derecelerine göre rekreasyon alanlar, merkezi konumda bulunma, sosyal yapı, fiziksel koşullar, temiz bir çevre, ulaşım ve erişilebilirlikten memnuniyet, alt-yapı ve donatılardan memnuniyet olarak belirlenmiştir.

Faktör analizi neticesinde, yaşanan konut alanında çeşitli fonksiyon alanlarına erişilebilirlikte konutun çevre özelliklerinde, oturlan çevrenin çeşitli olanaklarından memnuniyette, çevrenin güvenliğinde, komşuluk ilişkilerinde ve konut çevresi görünümünde dolayısıyla kullanıcıların konut ve çevresel kalite memnuniyeti düzeyinin artmasında, kirlilik, alt yapı ve ulaşım, Hizmet alma kolaylığı, Beklentilere uygunluk, sosyal yaşam, açık alanlar etkili faktör grupları olarak Tablo 3'de verilmiştir.

3.3.2. Görüşme Yapılan Birey Sayısı (The Number of Individuals Interviewed)

Amasya'da yakın kent merkezinde tesadüfi seçilen 9 konut sitesi hane halkları ile yapılan anket çalışmasında değerlendirmeye alınan 196 katılımcının konut sitelerine ilişkin yerleşim bilgileri Tablo 4'de verilmiştir..

Tablo 4. Görüşme yapılan birey sayısı
(Table 4. The number of individuals interviewed)

Görüşme Yapılan Konut Çevresine İlişkin Bilgiler		
	F	%
Aras	13	6.6
Birlik	12	6.1
Çamlık	21	10.6
Cihan	14	7.1
İltekin	24	12.1
Kösem	21	10.6
Serçe	15	7.6
TOKİ	30	15.2
Yıldız	48	24.2

Araştırmada yer alan katılımcıların %6,6'sı Aras, %6,1'i Birlik, %10,6'sı Çamlık, %7,1'i Cihan, %12,1'i İltekin, %10,6'sı Kösem, %7,6'sı Serçe, %15,2'si TOKİ ve %24,2'si Yıldız sitesinde ikamet etmektedir.

3.4. Demografik Yapı (Demographic Structure)

Yaşanılan konutlarda, Yapılan analizlerde; ankete katılanların, demografik özellikleri bakımından, cinsiyet, yaş, meslek türü, eğitim durumu, konutta yaşayan dağılımı ve gelir düzeyi; frekans dağılım tabloları halinde ele alınmaktadır.

3.4.1. Cinsiyet Durumu (Gender Status)

Yaşanılan konutlarda, ankete katılan hane sayısının mahallelere göre dağılımında, her haneden bir kişi ile görüşme yapıldığından hane sayıları, kişi sayılarını belirtmektedir.

Araştırmada yer alan katılımcıların %6,6'sı Aras, %6,1'i Birlik, %10,6'sı Çamlık, %7,1'i Cihan, %12,1'i İltekin, %10,6'sı Kösem, %7,6'sı Serçe, %15,2'si TOKİ ve %24,2'si Yıldız sitesinde ikamet etmektedir. En fazla erkek katılımının görüldüğü site %80,9 ile Yıldız sitesi, en yüksek bayan katılımının görüldüğü site ise %53,8 ile Aras sitesidir. Kullanıcıların demografik özelliklerini gösteren frekans ve yüzdelik frekansları Tablo 5'de düzenlenmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet durumu (Table 5. Gender status)

		X ² = 12,957; p=0,113		Cinsiyet		Toplam
		K	E			
Site	Aras	f	7	6	13	
		%	53.8%	46.2%	100.0%	
	Birlik	f	5	7	12	
		%	41.7%	58.3%	100.0%	
	Çamlık	f	11	10	21	
		%	52.4%	47.6%	100.0%	
	Cihan	f	6	8	14	
		%	42.9%	57.1%	100.0%	
	İltekin	f	6	18	24	
		%	25.0%	75.0%	100.0%	
	Kösem	f	7	14	21	
		%	33.3%	66.7%	100.0%	
	Serçe	f	7	8	15	
		%	46.7%	53.3%	100.0%	
	TOKİ	f	12	17	29	
		%	41.4%	58.6%	100.0%	
	Yıldız	f	9	38	47	
		%	19.1%	80.9%	100.0%	
Toplam		f	70	126	196	
		%	35.7%	64.3%	100.0%	

3.4.2. Hane Halkı Kişi Sayısı (Number Of Households)

Konutlarda yaşayan kişi sayısı dağılımı incelendiğinde (Tablo 6); Aras sitesinde %61,5 ile 1-3 kişi arası katılımcılar çoğunlukta iken, Birlik sitesinde %66,7 ile 4 kişi, Çamlık sitesinde %61,9 ile 1-3 kişi, Cihan sitesinde %42,9 ile 1-3 kişi, İltekin sitesinde %54,2 ile 1-3 kişi, Kösem sitesinde %52,4 ile 4 kişi, Serçe sitesinde %53,3 ile 4 kişi, TOKİ sitesinde %43,3 ile 1-3 kişi, Yıldız sitesinde %53,2 ile 4 kişi, konut içerisinde ikamet etmektedir.

3.4.3. Katılımcıların Yaş Grupları (Participants Age Groups)

Aras sitesinde %46,7 ile 37-47 yaş aralığındaki katılımcılar çoğunlukta iken, Birlik sitesinde %41,7 ile 37-47, Çamlık sitesinde %47,6 ile 48-58, Cihan sitesinde %37,7 ile 26-36, İltekin sitesinde %37,5 ile 37-47, Kösem sitesinde %38,1 ile 48-58, Serçe sitesinde %36,7 ile 26-36, Yıldız sitesinde %39,6 ile 48-58 yaş aralığındaki katılımcılar çoğunluğu oluşturmaktadır (Tablo 7).

Tablo 6. Hane halkı kişi sayısı frekans dağılımı
(Table 6. Frequency distribution of number of households)

		X ² = 23,225; p=0,108	Kişi Sayısı			Toplam
			1, 2, 3	4	5 ve +	
Site	Aras	f	8	4	1	13
		%	61.5%	30.8%	7.7%	100.0%
	Birlik	f	3	8	1	12
		%	25.0%	66.7%	8.3%	100.0%
	Çamlık	f	13	4	4	21
		%	61.9%	19.0%	19.0%	100.0%
	Cihan	f	6	5	3	14
		%	42.9%	35.7%	21.4%	100.0%
	İltekin	f	13	4	7	24
		%	54.2%	16.7%	29.2%	100.0%
	Kösem	f	6	11	4	21
		%	28.6%	52.4%	19.0%	100.0%
	Serçe	f	4	8	3	15
		%	26.7%	53.3%	20.0%	100.0%
	TOKİ	f	13	11	6	30
		%	43.3%	36.7%	20.0%	100.0%
	Yıldız	f	17	25	5	47
		%	36.2%	53.2%	10.6%	100.0%
Toplam		f	83	80	34	197
		%	42.1%	40.6%	17.3%	100.0%

Tablo 7. Katılımcıların yaş grupları frekans dağılımı
(Table 7. Frequency distribution of age groups of participants)

		X ² = 45,408; p=0,059	Yaş					Toplam
			< 25	26-36	37-47	48-58	59 ve +	
Site	Aras	f	1	0	6	3	3	13
		%	7.7%	0.0%	46.2%	23.1%	23.1%	100.0%
	Birlik	f	0	2	5	4	1	12
		%	0.0%	16.7%	41.7%	33.3%	8.3%	100.0%
	Çamlık	f	2	1	2	10	6	21
		%	9.5%	4.8%	9.5%	47.6%	28.6%	100.0%
	Cihan	f	0	5	5	3	1	14
		%	0.0%	35.7%	35.7%	21.4%	7.1%	100.0%
	İltekin	f	3	6	9	3	3	24
		%	12.5%	25.0%	37.5%	12.5%	12.5%	100.0%
	Kösem	f	4	2	6	8	1	21
		%	19.0%	9.5%	28.6%	38.1%	4.8%	100.0%
	Serçe	f	2	4	3	4	2	15
		%	13.3%	26.7%	20.0%	26.7%	13.3%	100.0%
	TOKİ	f	1	12	10	5	2	30
		%	3.3%	40.0%	33.3%	16.7%	6.7%	100.0%
	Yıldız	f	3	8	13	19	5	48
		%	6.2%	16.7%	27.1%	39.6%	10.4%	100.0%
Toplam		f	16	40	59	59	24	198
		%	8.1%	20.2%	29.8%	29.8%	12.1%	100.0%

3.4.4. Eğitim Durumu (Educational Background)

Konut sitelerindeki katılımcıların eğitim düzeylerine ilişkin analizde; Aras, Birlik, Cihan ve Yıldız sitelerinde fakülte düzeyinde öğrenime sahip katılımcıların çoğunluğu oluşturduğu görülürken, Çamlık sitesinde %61,9 ile ilköğretim düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcılar ilke sıradadır. TOKİ, Serçe ve Kösem sitelerinde ise lise düzeyinde öğrenime sahip katılımcılar çoğunluktadır (Tablo 8).

Tablo 8. Eğitim durumu frekans dağılımı
(Table 8. Educational background frequency distribution)

		Eğitim					Toplam	
		İlköğretim	Lise	Y.Okul	Fakülte	Lisansüstü		
x ² = 42,761; p=0,097								
Site	Aras	f	1	3	4	5	0	13
		%	7.7%	23.1%	30.8%	38.5%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	3	4	0	5	0	12
		%	25.0%	33.3%	0.0%	41.7%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	13	8	0	0	0	21
		%	61.9%	38.1%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	3	3	3	5	0	14
		%	21.4%	21.4%	21.4%	35.7%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	6	4	4	10	0	24
		%	25.0%	16.7%	16.7%	41.7%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	4	7	3	6	0	20
		%	20.0%	35.0%	15.0%	30.0%	0.0%	100.0%
	Serçe	f	3	5	4	3	0	15
		%	20.0%	33.3%	26.7%	20.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	10	11	3	6	0	30
		%	33.3%	36.7%	10.0%	20.0%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	9	10	9	19	1	48
		%	18.8%	20.8%	18.8%	39.6%	2.1%	100.0%
Toplam		f	52	55	30	59	1	197
		%	26.4%	27.9%	15.2%	29.9%	0.5%	100.0%

3.4.5. Gelir Durumu (Income Status)

Tablo genel olarak incelendiğinde TOKİ ve Çamlık sitesinde ikamet eden katılımcıların gelir düzeylerinin genel olarak diğer sitelere göre düşük seviyede olduğu (500-1100 TL) görülmektedir. Gelir düzeyi en yüksek siteler ise Yıldız, Cihan ve Birlik siteleri olarak belirlenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Gelir durumu frekans dağılımı
(Table 9. Frequency distribution of income status)

		Gelir (TL)							Toplam	
		< 500	501-800	801-1100	1101-1800	1800-3000	3001-5000	5001 ve +		
x ² = 117,558; p=0,000										
Site	Aras	f	0	2	1	4	6	0	0	13
		%	0.0%	15.4%	7.7%	30.8%	46.2%	0.0%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	0	0	4	1	5	1	1	12
		%	0.0%	0.0%	33.3%	8.3%	41.7%	8.3%	8.3%	100.0%
	Çamlık	f	1	3	10	5	2	0	0	21
		%	4.8%	14.3%	47.6%	23.8%	9.5%	0.0%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	0	1	0	5	7	1	0	14
		%	0.0%	7.1%	0.0%	35.7%	50.0%	7.1%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	0	3	4	13	4	0	0	24
		%	0.0%	12.5%	16.7%	54.2%	16.7%	0.0%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	0	0	5	10	6	0	0	21
		%	0.0%	0.0%	23.8%	47.6%	28.6%	0.0%	0.0%	100.0%
	Serçe	f	0	1	1	11	2	0	0	15
		%	0.0%	6.7%	6.7%	73.3%	13.3%	0.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	3	9	8	8	2	0	0	30
		%	10%	30.0%	26.7%	26.7%	6.7%	0.0%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	0	2	2	16	21	7	0	48
		%	0.0%	4.2%	4.2%	33.3%	43.8%	14.6%	0.0%	100.0%
Toplam		f	4	21	35	73	55	9	1	
		%	2.0%	10.6%	17.7%	36.9%	27.8%	4.5%	0.5%	

3.4.6. Meslek Grubu (Occupational Group)

Aras (%38,5) ve Birlik sitelerinde (%33,3) emekli kesim çoğunluktadır. Çamlık (%47,6) ve Serçe (%26,7) sitelerinde işsiz / ev hanımı katılımcıların çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir. Cihan, İltekin, Kösem ve Yıldız sitelerinde memur kesimin ilk sırada yer aldığı görülürken TOKİ konutlarında ise %41,4 ile serbest meslek çalışanları çoğunluğu oluşturmaktadır (Tablo 10).

Tablo 10. Meslek grubu frekans dağılımı
(Table 10. Vocational group frequency distribution)

		X ² = 99,920; p=0,000							Toplam	
		Serbest	İşçi	Memur	Emekli	İşsiz	Öğrenci	Diğer		
Site	Aras	f	1	0	4	5	1	1	1	13
		%	7.7%	0.0%	30.8%	38.5%	7.7%	7.7%	7.7%	100.0%
	Birlik	f	1	0	4	4	3	0	0	12
		%	8.3%	0.0%	33.3%	33.3%	25.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	2	1	1	5	10	0	2	21
		%	9.5%	4.8%	4.8%	23.8%	47.6%	0.0%	9.5%	100.0%
	Cihan	f	0	2	6	1	4	0	1	14
		%	0.0%	14.3%	42.9%	7.1%	28.6%	0.0%	7.1%	100.0%
	İltekin	f	1	3	8	5	4	1	2	24
		%	4.2%	12.5%	33.3%	20.8%	16.7%	4.2%	8.3%	100.0%
	Kösem	f	3	4	5	4	1	3	1	21
		%	14.3%	19.0%	23.8%	19.0%	4.8%	14.3%	4.8%	100.0%
	Serçe	f	1	2	2	3	4	1	2	15
		%	6.7%	13.3%	13.3%	20.0%	26.7%	6.7%	13.3%	100.0%
	TOKİ	f	12	0	1	6	5	0	5	29
		%	41.4%	0.0%	3.4%	20.7%	17.2%	0.0%	17.2%	100.0%
	Yıldız	f	5	8	24	8	1	1	1	48
		%	10.4%	16.7%	50.0%	16.7%	2.1%	2.1%	2.1%	100.0%
Toplam	f	26	20	55	41	33	7	15	197	
	%	13.2%	10.2%	27.9%	20.8%	16.8%	3.6%	7.6%	100.0%	

3.5. Konut Bilgileri (Housing Information)

3.5.1. Konut Tercih Etkenleri (Housing Preference Factors)

Katılımcıların konut tercih nedenleri incelendiğinde, oturulan konutu tercih etmede en büyük etkenin 4,71 yanıt ortalaması ile "kendi evim olduğu için" seçeneğinde toplandığı görülürken, konut tercihinde en düşük etken ise 2,51 "Arkadaş ve akrabalarımın yakın olduğu için" tercihi belirlenmiştir (Tablo 11).

Tablo 11. Kullanıcıların konut tercihini etkileyen nedenler
(Table 11. Reasons affecting housing preference of users)

Açıklama	Min	Maks	Ort	SS
Kendi evim olduğu için	1.00	5.00	4.7170	0.99449
İş yerime yakın olduğu için	1.00	5.00	3.0538	1.38828
Okula, parka, çarşıya yakın olduğu için	1.00	5.00	3.5767	1.29050
Arkadaş ve akrabalarımın yakın olduğu için	1.00	5.00	2.5169	1.59625
Ev edirmek için girdiğim kooperatife bağlı olduğum için	1.00	5.00	3.8103	1.53744
Ulaşım kolaylığı olduğu için	1.00	5.00	3.4933	1.23019
Kirası uygun olduğu için	1.00	5.00	3.2000	1.65591
Daha büyük olduğu için	1.00	5.00	3.6148	1.47104
Mutfağı büyük ve kullanışlı olduğu için	1.00	5.00	3.5478	1.39701
Salonu büyük ve kullanışlı olduğu için	1.00	5.00	3.4182	1.51677

3.5.2. Kullanıcıları Konut Lokasyon Tercih Nedenleri

(Reasons of Preferences of Housing Location of Users)

Konut bölgesini tercih nedenlerinden 4,55 yanıt ortalaması ile "bu bölgede ev aldığımdan" yanıtı en çok katılım gösterilen yargı olurken, 2,89 yanıt ortalaması ile yeşil alanların bol oluşu yargısı en az önem erilen yargı olarak belirlenmiştir (Tablo 12).

3.5.3. Ev Sahibi-Kiracı Olma Durumu (Landlord-Tenant Status)

Aras%61.58, Birlik %100, Çamlıkent %100, Cihan, %57.18, İltekin %75.08, Kösem %81.28, Yıldız %81.08, Serçe %86.78, TOKİ %80.08'i, Birlik ve Çamlıkent sitelerinde katılımcıların, %100'ünün mülk sahibi olduğu. Cihan sitesindeki %42,9'u kirada oturmaktadır (Tablo 13).

Tablo 12. Lokasyon tercih nedenleri
(Table 12. Reasons of location preference)

	Min	Maks	Ort	SS
Ekonomik nedenler	1.00	5.00	3.7037	1.54795
Kiracı olduğumuzdan	1.00	5.00	3.6406	1.69375
Bu bölgede ev aldığımdan	1.00	5.00	4.5584	1.05401
Konutun özelliklerinden	1.00	5.00	3.2867	1.27059
Yeşil alanlarının bol oluşundan	1.00	5.00	2.8978	1.50628
Çocuklar için koşulların elverişli olması	1.00	5.00	3.5504	1.40846
İyi bir semt olması	1.00	5.00	3.2302	1.33686
Çevrenin temiz ve bakımlı olması	1.00	5.00	3.2014	1.26365
Manzarasının güzel olması	1.00	5.00	3.0963	1.42407
Ulaşımın kolay ve rahat olması	1.00	5.00	3.3243	1.35132
Okula ve işe yakın oluşundan	1.00	5.00	3.7574	1.47822

Tablo 13. Ev sahibi-kiracı olma durumu frekans dağılımı
(Table 13. Frequency of distribution landlord-tenant status)

		Ev Sahibi		Toplam	
		Evet	Hayır		
Site	Aras	f	8	5	13
		%	61.5%	38.5%	100.0%
	Birlik	f	12	0	12
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	21	0	21
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	8	6	14
		%	57.1%	42.9%	100.0%
	İltekin	f	18	6	24
		%	75.0%	25.0%	100.0%
	Kösem	f	17	4	21
		%	81.0%	19.0%	100.0%
	Serçe	f	13	2	15
		%	86.7%	13.3%	100.0%
	TOKİ	f	24	6	30
		%	80.0%	20.0%	100.0%
	Yıldız	f	39	9	48
		%	81.2%	18.8%	100.0%
Toplam		f	160	38	198
		%	80.8%	19.2%	100.0%

3.6. Konut Fiziksel Özellikleri (Physical Properties of Houses)

3.6.1. Alansal Büyüklük (Areal Size)

İltekin (%41,7), Yıldız (%52,1) siteleri 130-150 m², TOKİ konutları %66,7'lik oran ile 70-90 m²'lik konutlardan oluşmaktadır, (Tablo 14).

Tablo 14. Konutun alansal büyüklüğünün frekans dağılımı
(Table 14. Frequency distribution of areal size of house)

		Metrekare						Toplam	
		70	70-90	90-110	110-130	130-150	170-200		
Site	Aras	f	0	1	4	8	0	0	13
		%	0.0%	7.7%	30.8%	61.5%	0.0%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	0	0	0	9	3	0	12
		%	0.0%	0.0%	0.0%	75.0%	25.0%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	0	0	6	15	0	0	21
		%	0.0%	0.0%	28.6%	71.4%	0.0%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	0	1	5	8	0	0	14
		%	0.0%	7.1%	35.7%	57.1%	0.0%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	0	3	2	9	10	0	24
		%	0.0%	12.5%	8.3%	37.5%	41.7%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	0	1	5	15	0	0	21
		%	0.0%	4.8%	23.8%	71.4%	0.0%	0.0%	100.0%
	Serçe	f	0	0	2	13	0	0	15
		%	0.0%	0.0%	13.3%	86.7%	0.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	4	20	3	3	0	0	30
		%	13.3%	66.7%	10.0%	10.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	0	1	2	13	25	7	48
		%	0.0%	2.1%	4.2%	27.1%	52.1%	14.6%	100.0%
Toplam		f	4	27	29	93	38	7	198
		%	2.0%	13.6%	14.6%	47.0%	19.2%	3.5%	100.0%

3.6.2. Oda Sayısı (Number of Rooms)

Oda sayısı dağılımlarına göre tüm sitelerde büyük çoğunluğu 3+1 konutlar oluştururken, TOKİ konutları ise %80 çoğunlukla 2+1 dairelerden oluşmaktadır (Tablo 15).

Tablo 15. Oda sayısı frekans dağılımı
(Table 15. Frequency distribution of number of rooms)

			Oda sayısı					Toplam
			1+1	2+1	3+1	4+1	5+1	
site	Aras	f	0	1	12	0	0	13
		%	0.0%	7.7%	92.3%	0.0%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	0	0	11	1	0	12
		%	0.0%	0.0%	91.7%	8.3%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	0	0	19	2	0	21
		%	0.0%	0.0%	90.5%	9.5%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	0	0	14	0	0	14
		%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	0	0	24	0	0	24
		%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	0	2	16	3	0	21
		%	0.0%	9.5%	76.2%	14.3%	0.0%	100.0%
	Serçe	f	1	0	14	0	0	15
		%	6.7%	0.0%	93.3%	0.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	0	24	6	0	0	30
		%	0.0%	80.0%	20.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	1	0	39	6	2	48
		%	2.1%	0.0%	81.2%	12.5%	4.2%	100.0%
Toplam		f	2	27	155	12	2	198
		%	1.0%	13.6%	78.3%	6.1%	1.0%	100.0%

3.6.3. İç Mekanları Kullanma Durumu (Internal Spaces Use Status)

TOKİ (%56,7) ve Kösem (%38,1) sitelerinde, mekanları gerçek amacında kullanamama oranlarının yüksekliği göze çarpmaktadır. Diğer tüm sitelerde ise mekanları gerçek amacı dahilinde kullanma oranları oldukça yüksektir (Tablo 16).

Tablo 16. Mekanları kullanma durumu frekans dağılımı
(Table 16. Frequency distribution of use of spaces)

			Gerçek Amacıyla Kullanım		Toplam
			Evet	Hayır	
site	Aras	f	12	1	13
		%	92.3%	7.7%	100.0%
	Birlik	f	11	1	12
		%	91.7%	8.3%	100.0%
	Çamlık	f	20	1	21
		%	95.2%	4.8%	100.0%
	Cihan	f	12	2	14
		%	85.7%	14.3%	100.0%
	İltekin	f	21	3	24
		%	87.5%	12.5%	100.0%
	Kösem	f	13	8	21
		%	61.9%	38.1%	100.0%
	Serçe	f	12	3	15
		%	80.0%	20.0%	100.0%
	TOKİ	f	13	17	30
		%	43.3%	56.7%	100.0%
	Yıldız	f	40	8	48
		%	83.3%	16.7%	100.0%
Toplam		f	154	44	198
		%	77.8%	22.2%	100.0%

3.6.4. İç Mekanları Fonksiyonel Kullanamama Nedenleri

(Reasons for the Inability to Use Internal Spaces Functionally)

Aras, Serçe ve TOKİ sitesinde sayısının yetersizliğinden, Çamlık sitesinde oda sayısının azlığından, İltekin sitesinde yaşam tarzına uymayışından, kaynaklandığı belirlenmiştir (Tablo 17).

Tablo 17. Mekanları kullanamama durumu frekans dağılımı
(Table 17. Frequency distribution of reasons for the inability to use internal spaces functionally)

		Kullanamama Nedenleri					Toplam	
		K.Say. Yetersiz	Tarz Uymuyor	B.Yetersiz	Oda Yetersiz	Diğer		
Site	Aras	f	1	0	0	0	0	1
		%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	0	0	0	0	1	1
		%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
	Çamlık	f	0	0	0	1	0	1
		%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
	Cihan	f	0	0	3	0	0	3
		%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	0	2	0	1	0	3
		%	0.0%	66.7%	0.0%	33.3%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	1	1	1	1	4	8
		%	12.5%	12.5%	12.5%	12.5%	50.0%	100.0%
	Serçe	f	2	0	0	1	0	3
		%	66.7%	0.0%	0.0%	33.3%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	10	0	4	3	0	17
		%	58.8%	0.0%	23.5%	17.6%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	1	2	0	2	3	8
		%	12.5%	25.0%	0.0%	25.0%	37.5%	100.0%
Toplam	f	15	5	8	9	8	45	
	%	33.3%	11.1%	17.8%	20.0%	17.8%	100.0%	

3.6.5. Mekanlar Arası İlişki Durumu (Interspatial Relationship Status)

Bu çalışmada, mekanlar arasındaki ilişkilerden memnun olmama nedenleri önem seviyesi yanıt ortalamaları verilmiştir. Tablo 18 incelendiğinde katılımcıların mutfak-salon ve giriş-mutfak ilişkisinden memnun olmadıkları görülmektedir.

Tablo 18. Mekanlar arasındaki ilişki memnuniyet önem seviyesi
(Table 18. Satisfaction importance level of interspatial relationship)

	Min	Maks	Ort	SS
Mutfak-salon ilişkisi rahat değil	1.00	5.00	4.0222	1.46921
Banyo-WC salon ilişkisi kötü	1.00	5.00	3.5278	1.59438
Banyo-yatak odası ilişkisi kötü	1.00	5.00	3.3000	1.55696
Giriş-mutfak ilişkisi kötü	1.00	5.00	3.6667	1.21296
Giriş salon ilişkisi rahat değil- bağlı olduğum için	1.00	5.00	3.6216	1.40141
Balkon-salon ilişkisi kötü	1.00	5.00	2.6452	1.56095

3.6.6. Mutfağın Fonksiyonel Kullanım Uygunluğu

(The Conformity of The Functional Use of Kitchen)

Katılımcılar genel olarak mutfağın işlevsel kullanıma uygun olduğunu belirtirken, TOKİ konutlarında %63,3'lük oranla mutfağın işlevsel kullanıma uygun olmadığı ifade edilmiştir (Tablo 19).

Tablo 19. Mutfak kullanım uygunluğu frekans dağılımı
(Table 19. Frequency distribution of the conformity of the functional use of kitchen)

		İşlevsel Kullanım		Toplam	
		Uygun	Değil		
Site	Aras	f	12	1	13
		%	92.3%	7.7%	100.0%
	Birlik	f	12	0	12
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	16	4	20
		%	80.0%	20.0%	100.0%
	Cihan	f	14	0	14
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	23	1	24
		%	95.8%	4.2%	100.0%
	Kösem	f	13	8	21
		%	61.9%	38.1%	100.0%
	Serçe	f	15	0	15
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	11	19	30
		%	36.7%	63.3%	100.0%
	Yıldız	f	32	16	48
		%	66.7%	33.3%	100.0%
Toplam		f	148	49	197
		%	75.1%	24.9%	100.0%

Tablo 20. Mutfak donanım durumu frekans dağılımı
(Table 20. Frequency distribution of kitchen equipment status)

		Nedenler				Toplam		
		Küçük	Dolap Yetersiz	Tezgah Yetersiz	Diğer			
		X ² = 87,627; p=0,000						
Site	Aras	f	1	0	0	0	1	
		%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	
	Çamlık	f	1	3	0	0	4	
		%	25.0%	75.0%	0.0%	0.0%	100.0%	
	Cihan	f	0	0	0	1	1	
		%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%	
	İltekin	f	0	0	1	0	1	
		%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%	
	Kösem	f	5	2	0	0	7	
		%	71.4%	28.6%	0.0%	0.0%	100.0%	
	TOKİ	f	18	1	0	0	19	
		%	94.7%	5.3%	0.0%	0.0%	100.0%	
	Yıldız	f	13	1	0	1	15	
		%	86.7%	6.7%	0.0%	6.7%	100.0%	
	Toplam		f	38	7	1	2	48
			%	79.2%	14.6%	2.1%	4.2%	100.0%

Tablo 21. Önceki konut tipi frekans dağılımı
(Table 21. Frequency distribution of previous house type)

		Önceki Konut				Toplam				
		Müstakil	Apt.	Dublex	T.kon.	Gece.du	Lojman	Diğer		
Site	Aras	f	3	3	1	1	0	5	0	13
		%	23.1%	23.1%	7.7%	7.7%	0.0%	38.5%	0.0%	100.0%
	Birlik	f	0	10	0	0	0	2	0	12
		%	0.0%	83.3%	0.0%	0.0%	0.0%	16.7%	0.0%	100.0%
	Çamlık	f	4	11	0	0	3	0	3	21
		%	19.0%	52.4%	0.0%	0.0%	14.3%	0.0%	14.3%	100.0%
	Cihan	f	4	7	0	0	0	3	0	14
		%	28.6%	50.0%	0.0%	0.0%	0.0%	21.4%	0.0%	100.0%
	İltekin	f	1	19	0	0	2	2	0	24
		%	4.2%	79.2%	0.0%	0.0%	8.3%	8.3%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	4	13	3	0	0	0	1	21
		%	19.0%	61.9%	14.3%	0.0%	0.0%	0.0%	4.8%	100.0%
	Serçe	f	2	10	0	0	2	0	1	15
		%	13.3%	66.7%	0.0%	0.0%	13.3%	0.0%	6.7%	100.0%
	TOKİ	f	3	22	0	4	1	0	0	30
		%	10.0%	73.3%	0.0%	13.3%	3.3%	0.0%	0.0%	100.0%
	Yıldız	f	3	35	0	4	0	5	1	48
		%	6.2%	72.9%	0.0%	8.3%	0.0%	10.4%	2.1%	100.0%
Toplam		f	24	130	4	9	8	17	6	198
		%	12.1%	65.7%	2.0%	4.5%	4.0%	8.6%	3.0%	100.0%

Tablo 22. Önceki-şimdiki konut değerlendirme frekans dağılımı
(Table 22. Frequency distribution of previous-current housing assessment)

		Konut		Toplam	
		Önceki	Şimdiki		
Site	Aras	f	3	10	13
		%	23.1%	76.9%	100.0%
	Birlik	f	1	11	12
		%	8.3%	91.7%	100.0%
	Çamlık	f	2	19	21
		%	9.5%	90.5%	100.0%
	Cihan	f	2	12	14
		%	14.3%	85.7%	100.0%
	İltekin	f	5	19	24
		%	20.8%	79.2%	100.0%
	Kösem	f	5	16	21
		%	23.8%	76.2%	100.0%
	Serçe	f	1	14	15
		%	6.7%	93.3%	100.0%
	TOKİ	f	11	18	29
		%	37.9%	62.1%	100.0%
	Yıldız	f	2	46	48
		%	4.2%	95.8%	100.0%
Toplam		f	32	165	197
		%	16.2%	83.8%	100.0%

3.6.10. Mekanların Güneş Alma Durumu (Places Solar Status)

Tüm sitelerde, Ankette katılımcılar konutlarının güneş aldığı belirtilmiştir. Güneş olmama oranı en yüksek siteler ise %15,4 ile Aras ve %14,3 ile Cihan sitesi olarak belirlenmiştir (Tablo 23).

Tablo 23. Mekanların güneş alma durumu frekans dağılımı
(Table 23. The frequency distribution of the sun places status)

X ² = 6,832; p=0,555			Güneş Alma		Toplam
			Evet	Hayır	
Site	Aras	f	11	2	13
		%	84.6%	15.4%	100.0%
	Birlik	f	11	1	12
		%	91.7%	8.3%	100.0%
	Çamlık	f	19	2	21
		%	90.5%	9.5%	100.0%
	Cihan	f	12	2	14
		%	85.7%	14.3%	100.0%
	İltekin	f	24	0	24
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	Kösem	f	19	2	21
		%	90.5%	9.5%	100.0%
	Serçe	f	15	0	15
		%	100.0%	0.0%	100.0%
	TOKİ	f	27	2	29
		%	93.1%	6.9%	100.0%
	Yıldız	f	46	2	48
		%	95.8%	4.2%	100.0%
Toplam		f	184	13	197
		%	93.4%	6.6%	100.0%

3.7. Kullanıcıların Konut Çevresi Algısı (The Perception of Housing Environment of Users)

3.7.1. Yeşil Alan Yeterliliği (Adequacy of the Green Spaces)

Birlik (%54,5), Cihan (%57,1), Kösem (%95,2), Serçe (%66,7), TOKİ (%90) sitelerindeki katılımcılar yeşil alanların yetersiz olduğunu düşünmektedir (Tablo 24).

Tablo 24. Yeşil alan yeterlilik frekans dağılımı
(Table 24. The frequency distribution of adequacy of green spaces)

X ² = 52,776; p=0,000			Yeşil Alan		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
Site	Aras	f	8	5	13
		%	61.5%	38.5%	100.0%
	Birlik	f	5	6	11
		%	45.5%	54.5%	100.0%
	Çamlık	f	17	3	20
		%	85.0%	15.0%	100.0%
	Cihan	f	6	8	14
		%	42.9%	57.1%	100.0%
	İltekin	f	13	9	22
		%	59.1%	40.9%	100.0%
	Kösem	f	1	20	21
		%	4.8%	95.2%	100.0%
	Serçe	f	5	10	15
		%	33.3%	66.7%	100.0%
	TOKİ	f	3	27	30
		%	10.0%	90.0%	100.0%
	Yıldız	f	31	17	48
		%	64.6%	35.4%	100.0%
Toplam		f	89	105	194

3.7.2. Çocuk Oyun Alanları Yeterliliği (Adequacy Of Children's Play Ground)

Cihan (%53,8), Kösem (%100), Serçe (%73,3), TOKİ (%80) ve Yıldız (%64,6) sitelerindeki katılımcılar genel olarak çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu düşünmektedir (Tablo 25).

Tablo 25. Çocuk oyun alanları yeterliliği frekans dağılımı
(Table 25. Frequency distribution of adequacy of children's
playground)

x ² = 44,558; p=0,000			Çocuk alanları		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
Site	Aras	f	9	4	13
		%	69.2%	30.8%	100.0%
	Birlik	f	7	4	11
		%	63.6%	36.4%	100.0%
	Çamlık	f	13	8	21
		%	61.9%	38.1%	100.0%
	Cihan	f	6	7	13
		%	46.2%	53.8%	100.0%
	İltekin	f	17	5	22
		%	77.3%	22.7%	100.0%
	Kösem	f	0	21	21
		%	0.0%	100.0%	100.0%
	Serçe	f	4	11	15
		%	26.7%	73.3%	100.0%
	TOKİ	f	6	24	30
		%	20.0%	80.0%	100.0%
	Yıldız	f	17	31	48
		%	35.4%	64.6%	100.0%
Toplam		f	79	115	194
		%	40.7%	59.3%	100.0%

3.7.3. Otopark Alanı Yeterliliği (Parking Space Adequacy)

Aras (%84,6), İltekin (%72,7), Kösem (%100), Serçe (%53,3), TOKİ (%83,3) sitelerindeki katılımcılar genel olarak otoparkların yetersiz olduğunu düşünmektedir (Tablo 26).

Tablo 26. Otopark alanı yeterlilik frekans dağılımı
(Table 26. Frequency distribution of parking space adequacy)

x ² = 48,473; p=0,000			Otopark		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
Site	Aras	f	2	11	13
		%	15.4%	84.6%	100.0%
	Birlik	f	9	3	12
		%	75.0%	25.0%	100.0%
	Çamlık	f	11	10	21
		%	52.4%	47.6%	100.0%
	Cihan	f	9	5	14
		%	64.3%	35.7%	100.0%
	İltekin	f	6	16	22
		%	27.3%	72.7%	100.0%
	Kösem	f	0	21	21
		%	0.0%	100.0%	100.0%
	Serçe	f	7	8	15
		%	46.7%	53.3%	100.0%
	TOKİ	f	5	25	30
		%	16.7%	83.3%	100.0%
	Yıldız	f	31	17	48
		%	64.6%	35.4%	100.0%
Toplam		f	80	116	196
		%	40.8%	59.2%	100.0%

3.7.4. Cafe veya Çay Bahçeleri Yeterliliği (Cafe and Tea Gardens Adequacy)

Çamlık (%57,9), Serçe (%73,3), TOKİ (%96,7), Yıldız (%55,3) sitelerindeki katılımcılar genel olarak cafe ve çay bahçelerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir (Tablo 27).

Tablo 27. Cafe veya çay bahçeleri yeterlilik frekans dağılımı
(Table 27. Cafe or tea gardens adequacy frequency distribution)

X ² = 38,425; p=0,000			Cafe veya Çay Bahçeleri		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
Site	Aras	f	8	5	13
		%	61.5%	38.5%	100.0%
	Birlik	f	6	5	11
		%	54.5%	45.5%	100.0%
	Çamlık	f	8	11	19
		%	42.1%	57.9%	100.0%
	Cihan	f	7	5	12
		%	58.3%	41.7%	100.0%
	İltekin	f	18	4	22
		%	81.8%	18.2%	100.0%
	Kösem	f	9	8	17
		%	52.9%	47.1%	100.0%
	Serçe	f	4	11	15
		%	26.7%	73.3%	100.0%
	TOKİ	f	1	29	30
		%	3.3%	96.7%	100.0%
	Yıldız	f	21	26	47
		%	44.7%	55.3%	100.0%
Toplam		f	82	104	186
		%	44.1%	55.9%	100.0%

3.7.5. Alışveriş Birimleri Yeterliliği (The Adequacy Of Shopping Units)

Aras (%61,5), Çamlık (%85,7), Kösem (%57,9), Serçe (%60), TOKİ (%100) sitelerindeki katılımcılar genel olarak alışveriş birimleri yetersiz olduğunu düşünmektedir Tablo 28.

Tablo 28. Alışveriş birimi yeterliliği
(Table 28. Shopping unit adequacy table)

X ² = 50,449; p=0,000			Alışveriş Birimi Yeterliliği		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
Site	Aras	f	5	8	13
		%	38.5%	61.5%	100.0%
	Birlik	f	7	4	11
		%	63.6%	36.4%	100.0%
	Çamlık	f	3	18	21
		%	14.3%	85.7%	100.0%
	Cihan	f	11	2	13
		%	84.6%	15.4%	100.0%
	İltekin	f	16	8	24
		%	66.7%	33.3%	100.0%
	Kösem	f	8	11	19
		%	42.1%	57.9%	100.0%
	Serçe	f	6	9	15
		%	40.0%	60.0%	100.0%
	TOKİ	f	0	30	30
		%	0.0%	100.0%	100.0%
	Yıldız	f	27	20	47
		%	57.4%	42.6%	100.0%
Toplam		f	83	110	193
		%	43.0%	57.0%	100.0%

3.7.6. Komşularla Görüşme Sıklığı Durumu (Frequency of Meeting with Neighbors)

Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında komşular ile görüşme sıklığı bakımından anlamlı bir fark görülmemiştir (p>0,05) (Tablo 29).

Tablo 29. Komşularla görüşme sıklığı
(Table 29. Frequency of meeting with neighbors)

			N	Ortalama	SS	F	p	Fark (LSD)
Yıldız	48	3.7083	1.27092	1.570	0.136	-	-	-
Serçe	15	4.1333	1.18723					
Cihan	13	3.8571	1.35062					
Aras	13	4.1667	1.33712					
Birlik	12	3.5000	1.38170					
Çamlık	21	3.8571	1.49284					
TOKİ	29	4.0345	1.20957					
İltekin	24	3.0000	0.97590					
Kösem	20	3.8095	1.28915					
Toplam	195	3.7629	1.28582					

3.7.7. Çevre İyileştirme Faaliyetleri Yeterliliği (The Adequacy of Environmental Improvement Activities)

Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında çevre iyileştirme faaliyetlerine ilişkin görüşleri bakımından anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$) Söz konusu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla (LSD testi) ikili karşılaştırmalarının sonuçları aşağıda verilmiştir. Buna göre; Yıldız sitesindeki katılımcıların çevre iyileştirme faaliyetlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri, Cihan, Aras, TOKİ ve İltekin sitesindeki katılımcılara göre daha olumsuzdur (Tablo 30).

Tablo 30. Çevre iyileştirme faaliyetleri yeterliliği
(Table 30. Adequacy of environmental improvement actions)

		N	Ortalama	SS	F	p	Fark (LSD)
Yeterlilik	Yıldız	48	3.1458	1.36817	2,682	0.008	1-3,4,6,7
	Serçe	15	3.6889	0.88611			
	Cihan	14	4.3571	0.77861			
	Aras	12	3.9444	1.03312			
	Birlik	12	3.6111	0.70830			
	Çamlık	21	3.6667	1.24276			
	TOKİ	29	3.8046	1.29565			
	İltekin	24	4.1944	0.61319			
	Kösem	21	3.4921	1.38090			
	Toplam	196	3.6701	1.19256			

3.7.8. Güvenli Bulma Durumu (Safety Status)

Aras (%72,7) ve Yıldız (%85,1) sitelerindeki katılımcılar konutlarını hırsızlık ve güvenlik açısından emniyetli bulduklarını belirtirken diğer tüm konutlardaki katılımcılar çoğunluk olarak konutlarının emniyetli olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 31).

Tablo 31. Güvenli bulma durumu frekans dağılımı
(Table 31. Frequency distribution of safety)

			Güvenlik		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
		X ² = 63,456; p=0,000			
Site	Aras	f	8	3	11
		%	72.7%	27.3%	100.0%
	Birlik	f	2	10	12
		%	16.7%	83.3%	100.0%
	Çamlık	f	7	14	21
		%	33.3%	66.7%	100.0%
	Cihan	f	3	11	14
		%	21.4%	78.6%	100.0%
	İltekin	f	6	16	22
		%	27.3%	72.7%	100.0%
	Kösem	f	6	14	20
		%	30.0%	70.0%	100.0%
	Serçe	f	3	11	14
		%	21.4%	78.6%	100.0%
	TOKİ	f	3	25	28
		%	10.7%	89.3%	100.0%
	Yıldız	f	40	7	47
		%	85.1%	14.9%	100.0%
Toplam		f	78	111	189
		%	41.3%	58.7%	100.0%

3.7.9. Güvenlik İçin Alınan Önlemler (The Measures Taken for Safety)

Konut sitelerinden Aras konut sitesi kullanıcılarının %72.7'i ve Yıldız konut sitesi kullanıcılarının %85.1'i oturdukları sitede güvenlik önlemlerini yeterli buldukları belirlenirken, Birlik sitesinde %83.3, Çamlık sitesi %66.7, İltekin sitesi %72.7, Kösem sitesi %70.0, Serçe %78.6, TOKİ sitesi %89.3'i ikamet etmekte oldukları konut sitesinde alınan güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Sitelerin hemen tamamında, hırsızlık ve güvenlik açısından önlem alınmadığı görülmektedir (Tablo 32).

Tablo 32. Güvenlik için alınan önlemler
(Table 32. The measures taken for safety)

			Güvenlik		Toplam
			Yeterli	Yetersiz	
		X ² = 63,456; p=0,000			
Site	Aras	f	8	3	11
		%	72.7%	27.3%	100.0%
	Birlik	f	2	10	12
		%	16.7%	83.3%	100.0%
	Çamlık	f	7	14	21
		%	33.3%	66.7%	100.0%
	Cihan	f	3	11	14
		%	21.4%	78.6%	100.0%
	İltekin	f	6	16	22
		%	27.3%	72.7%	100.0%
	Kösem	f	6	14	20
		%	30.0%	70.0%	100.0%
	Serçe	f	3	11	14
		%	21.4%	78.6%	100.0%
	TOKİ	f	3	25	28
		%	10.7%	89.3%	100.0%
	Yıldız	f	40	7	47
		%	85.1%	14.9%	100.0%
Toplam		f	78	111	189
		%	41.3%	58.7%	100.0%

3.7.10. Rahatsızlık Duyulan Gürültü Kaynakları (Disturbing Noise Sources)

Tüm konut sitelerinde katılımcılar en çok rahatsızlığı duydukları çevresel gürültü kaynağı olarak, çocuk ve trafik kaynaklı gürültü

olduğunu, konutlarının bulunduğu bölgede satıcılardan kaynaklanan gürültüden etkilenmediklerini yargı olarak belirtmişlerdir (Tablo 33).

Tablo 33. Rahatsızlık duyulan gürültü kaynakları
(Table 33. Sensations noise disturbance sources)

	Min	Maks	Ort	SS
Trafik Gürültüsü	1.00	5.00	3.5607	1.57323
Çocuk Gürültüsü	1.00	5.00	3.5965	1.32851
Satıcı Gürültüsü	1.00	5.00	2.4157	1.47563
Diğer	1.00	5.00	2.7810	1.61710

3.7.11. Kullanıcıların Konut Bölgesi Gürültü Algısı (Perception of Users for Noise in Housing Area)

Aras ve Çamlık siteleri gürültüden en az rahatsız olan siteler olarak dikkati çekerken, gürültü konusunda en fazla rahatsız olan konutlar ise TOKİ ve Kösem sitelerinde yer almaktadır (Tablo 34).

Tablo 34. Konut bölgesindeki gürültü algısı
(Table 34. Perception of noise in housing area)

X ² = 34,922; p=0,004		Gürültü			Toplam	
		Hayır	Evet	Biraz		
SİTE	Aras	f	7	2	2	11
		%	63.6%	18.2%	18.2%	100.0%
	Birlik	f	5	3	4	12
		%	41.7%	25.0%	33.3%	100.0%
	Çamlık	f	14	0	7	21
		%	66.7%	0.0%	33.3%	100.0%
	Cihan	f	4	1	9	14
		%	28.6%	7.1%	64.3%	100.0%
	İltekin	f	8	2	10	20
		%	40.0%	10.0%	50.0%	100.0%
	Kösem	f	4	8	8	20
		%	20.0%	40.0%	40.0%	100.0%
	Serçe	f	5	3	7	15
		%	33.3%	20.0%	46.7%	100.0%
	TOKİ	f	9	13	8	30
		%	30.0%	43.3%	26.7%	100.0%
	Yıldız	f	23	6	18	47
		%	48.9%	12.8%	38.3%	100.0%
Toplam	f	79	38	73	190	
	%	41.6%	20.0%	38.4%	100.0%	

3.8. Kullanıcı Psiko-Sosyal Kalite Algısı (Psychosocial Quality Perception of User)

Yapılan oneway ANOVA testi sonucunda farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında, konuta ilişkin güzel duygular hissetme ve ruh sağlığı açısından etkilenme düzeyi bakımından anlamlı bir fark gözlenmemiştir (p>0,05), Bunun yanında farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında beden sağlığı ve sosyal anlamda etkilenme düzeyi bakımından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (p< 0,05). Söz konusu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD testi, ikili karşılaştırmalar yapılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir. Buna göre; TOKİ konutlarında ikamet edenlerin beden sağlığı açısından Yıldız, Cihan, Birlik, Çamlık ve Kösem sitesindeki katılımcılara göre daha olumsuz etkilendikleri; Yine TOKİ konutlarında ikamet edenlerin sosyal anlamda memnuniyet düzeylerinin diğer tüm katılımcılara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 35).

Tablo 35. Memnuniyette psiko-sosyal kalite algısı
(Table 35. Psychosocial quality perception in satisfaction)

	N	Ortalama	SS	F	p	Fark (LSD)	
Güzel Duygular	Yıldız	48	6.0250	1.14327	1.897	0.063	-
	Serçe	15	5.3667	0.67318			
	Cihan	13	5.8590	0.99500			
	Aras	13	5.5615	1.27591			
	Birlik	12	5.6806	0.90022			
	Çamlık	21	6.2857	0.69949			
	TOKİ	29	5.3966	1.15248			
	İltekin	24	5.5792	1.09349			
	Kösem	20	5.6950	1.13803			
Toplam	195	5.7571	1.07478				
Ruh Sağlığı	Yıldız	48	6.1569	1.53930	2.004	0.058	-
	Serçe	15	5.4831	0.89491			
	Cihan	13	6.1176	0.73223			
	Aras	13	5.3658	1.12269			
	Birlik	12	5.6620	0.80272			
	Çamlık	21	6.1095	0.82813			
	TOKİ	29	5.2632	1.44036			
	İltekin	24	5.6921	0.86268			
	Kösem	20	5.5314	1.28118			
Toplam	195	5.7599	1.23255				
Beden Sağlığı	Yıldız	48	5.8910	1.11456	2.559	0.011	7-1,3,5,6,8
	Serçe	15	5.4267	1.03904			
	Cihan	14	5.6857	1.06038			
	Aras	12	5.3500	1.14773			
	Birlik	12	5.9000	0.97794			
	Çamlık	21	5.7452	1.16886			
	TOKİ	29	4.8207	1.01326			
	İltekin	24	5.7833	1.10026			
	Kösem	21	5.1810	1.76596			
Toplam	196	5.5450	1.21490				
Sosyal	Yıldız	48	5.3715	1.58422	2.274	0.024	7-1,2,3,4,5,6,8
	Serçe	15	5.0222	0.85882			
	Cihan	14	5.3810	1.49562			
	Aras	12	5.5000	1.22680			
	Birlik	12	5.1944	1.40316			
	Çamlık	21	5.2778	1.80995			
	TOKİ	29	4.0575	2.10831			
	İltekin	24	5.0278	1.38633			
	Kösem	21	5.7302	1.66540			
Toplam	196	5.1344	1.65236				

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME (FINDINGS AND EVALUATION)

Bireylerin yaşam evreninin en önemli ve ayrılmaz parçası olan konut ve konut çevresi kalitesinin belirleyicisi olan memnuniyet algısı; yaşamın tüm yönleriyle ilgili olan geniş kapsamı nedeniyle tanımlanması güç, çok yönlü bir kavramdır. Diğer bir ifade ile, Bu kavram aynı yaşam çevresinde yaşayanların, fiziksel ve psikolojik memnuniyeti değerlendirme ve algılama ifadesi olarak açıklanabilir[8].

Bireylerin konut ve konut çevresi memnuniyeti, doğal ve yapılı çevrenin nesnel bileşenleri "objektif göstergeler" ve kabul edilebilir standartlarla ölçülebilir. Bu bileşenlere referansla, bireyin yaşamı hakkındaki öznel düşüncelerini yönlendiren, iç faktörleri demografik özellikler, yaşam biçimi etkenleri ile dış faktörler "sosyal temas, sosyal aktiviteleri" içeren subjektif göstergeler ve bireyin algısıdır [9]. Barınma ihtiyacı ile birlikte teknolojinin giderek gelişen ve çeşitlenen işleviyle, çevresinin yaşam kalitesindeki önemi de artmaktadır. Konut ve konut çevresinin, kullanıcılarına kentteki duruşuna kazandırdığı statü, özsaygı ve gücün yanı sıra, bireylerin yaşam evreni algısını da değiştirmektedir. Memnuniyetin karşılamaması durumunda, birey objektif ve subjektif göstergelere uygun, gereksinim ve beklentilerini karşılayacak, diğer bir yaşam alanını tercihi karar sürecine evrilmektedir. Bu doğrultuda, konut ve çevresinden memnuniyet

algıyı oluşturan subjektif (iç ve dış) faktörler evrensel olmayan biçimde topluma ve bireye göre değişebilir olmaktadır. Bu yönüyle bireylerce algılanan memnuniyet düzeyi belirlenmesi çalışmalarında tüm bu göstergelerin, doğrudan bireylerle yapılacak anket ve röportaj yolu ile elde edilecek bilgilere dayanan yaşam evreni çalışmasını gerektirmektedir [10].

Yaşam evrenini oluşturan çalışmalarda, Öznel kişisel özellikler; demografik faktörler, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, hane halkı geliri, meslek, hane halkı büyüklüğü gibi özellikler, Nesnel kişisel özellikler; Ayrıca, sosyo-ekonomik geçmiş yaşam tarzı, konut kullanıcısının memnuniyetini etkileyecek konut sahipliliği daha önce yaşanan konut tipi gibi özelliklerden oluşmaktadır.

- **Fiziksel nesnel boyut özellikleri:** Konut ve çevresel kalite memnuniyeti ile belirgin olarak ilişkili olan, konut çevresinin fiziksel özelliklerini nesnel olarak ölçülen komşuluğu, yoğunluğu, yer seçimi özelliklerini içermektedir. Ayrıca Konut tipi, konut büyüklüğü, oda sayısı, konutun bulunduğu kat, donatı alanları, altyapı özellikleri ve diğer fiziksel özelliklerdir.
- **Fiziksel öznel boyut:** Konut alanı fiziksel çevresinin, konut alanı kullanıcısı tarafından algılanması ve değerlendirilmesi ile ilgilidir. Bu aşama konut alanı kullanıcılarının çevrenin nesnel özelliklerini algıları çerçevesinde, kişilerin algı düzeylerini yansıtan değerlendirmeler olacağından, farklılıkları da ortaya koyan ve memnuniyeti etkileyen önemli faktörleri içermektedir.
- **Sosyal nesnel boyut:** Konut sosyal çevresinin özelliklerinin algılanması ve değerlendirilmesidir. Bunlar konut alanında ikamet süresini, güvenlik/emniyet, arkadaşlık, komşularla ilişkiler, konut ve yaşadığı çevresel alanına bağlılık, mahremiyetle ilgili özellikler ve değerlendirmelerdir. Öznel ve nesnel belirleyicilerin, bireysel algılama ve değerlendirme yoluyla bilişsel, duygusal, davranışsal etkileşimi sonucu, bir "çevresel değerlendirme" ortaya çıkmaktadır. Bu değerlendirmenin sonuçlarına göre, çevrenin niteliksel ve niceliksel durumunu tayin edecek kararlar oluşmaktadır "Tercih, tutum vb." davranışlar, kullanıcıların konut çevresindeki sosyal yada nesnel-çevresel durumlara karşı tepki veya yanıtları "beklenti içinde olma, memnun olma vb." açıklamakta; bu yanıtlar çevresel değerlendirmelere bütünsel olarak etki ederek, niteliksel ölçütleri ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın evrenini oluşturan konut ve çevresi kalite memnuniyetinin belirleyicisi olan bütün özellikler analiz edilerek, değerlendirmeler sonucunda kullanıcıların konut ve çevresel kalite memnuniyetinin belirleyicileri olan bu faktör gruplarının elde edilmesi bu konuda çalışma yapacak diğer araştırmacılara yeni açılımlar getireceği düşünülmektedir.

4.1. Sosyo-Ekonomik Belirleyicilerin Analizi (Analysis of Socio-Economic Determinants)

Litaretürde araştırmacıların, Nesnel kişisel özellikler, demografik faktörler kullanıcıların, sosyo-ekonomik geçmişi, yaşam tarzı ve konut kullanıcısının memnuniyetini etkileyecek konut sahipliliği, daha önce yaşanan konut tipi, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, hane halkı geliri, meslek, hane halkı büyüklüğü gibi özelliklerin Konut ve konut çevresi kalite memnuniyetinde belirleyici etken olan öznel kişisel değerlendirmeler ile konut kullanıcılarının davranışsal ve psikolojik faktörleri gibi öznel özellikleri değerlendirmeye aldıkları görülmektedir [11].

Diğer bir yaklaşım; konut ve yer aldığı lokasyondan memnuniyet düzeylerinin karşılaştırılmasının yapıldığı, yüksek ve düşük sosyo-ekonomik gruplar arasında ;düşük sosyo-ekonomik gurubun, ikametgâh memnuniyeti, kişilik özelliklerinden çok, gelir ve statü düşüklüğü gibi duruma bağlı stresler nedeniyle azaldığı saptanmıştır.Genel olarak yüksek sosyo-ekonomik grupların oturdukları ev ve çevresinden memnuniyeti daha fazladır. Bu durum onların sosyal konumlarının yüksekliği ile artan ikametgâh kalitesiyle doğrudan ilişkilidir ve bu grupların tercih ve kararlarında hareket etme kabiliyetleri de oldukça yüksektir [12]. Gelişmiş bir toplumda,birey ve ailelerin çok farklı istek ve beğenileri vardır. Konut tasarımında, tasarımcının dikkate alması gereken, konut kullanıcıların Aile tipleri, aile strüktürü, yoğunluk, kültür grupları, gelir dilimleri, aile bireylerinin yaş ve cinsiyeti ve hayat biçimleri olmalıdır.Bu faktörlerin herhangi birindeki değişiklik konut yaşam biçimini değiştirebilecektir. Gereksinimler ve yaşam döngüsü ve tercihler doğrultusunda değişen eylem kalıplarına göre değerlendirilmelidir [13].

4.1.1. Cinsiyet (Gender)

Bu çalışmada; sosyo-ekonomik değişkenlerin analizinde en fazla erkek katılımının görüldüğü site %80,9 ile Yıldız sitesi, en yüksek bayan katılımının görüldüğü site ise %53,8 ile Aras sitesidir.

4.1.2. Yaş Aralığı (Age Range)

Aras sitesinde %46,7 ile 37-47 yaş aralığındaki katılımcılar çoğunlukta iken, Birlik sitesinde %41,7 ile 37-47; Çamlık sitesinde %47,6 ile 48-58; Cihan sitesinde %37,7 ile 26-36;İltekin sitesinde %37,5 ile 37-47; Kösem sitesinde %38,1 ile 48-58; Serçe sitesinde %36,7 ile 26-36; TOKİ sitesinde %40 ile 26-36; Yıldız sitesinde %39,6 ile 48-58 Yaş aralığındaki katılımcılar çoğunluğu oluşturmaktadır.

4.1.3. Eğitim Durumu (Educational Background)

Bireylerin eğitim düzeyi ve mesleki ilerlemeleri, onların ekonomik gelir düzeylerinin (aynı zamanda toplumsal statülerinin) yükselmesine (dikey hareketliliğe) yol açmaktadır ki bu gelir ile hareketlilik arasında pozitif bir ilişkiye işaret etmektedir. Sosyo-ekonomik gruplar arasında ikametgâh memnuniyeti, kişilik özelliklerinden çok, gelir ve statü düşüklüğü gibi duruma bağlı stresler nedeniyle azaldığı saptanmaktadır [14]. Genel olarak yüksek sosyo-ekonomik grupların oturdukları ev ve çevresinden memnuniyeti daha fazladır. Bu durum onların sosyal konumlarının yüksekliği ile artan ikametgâh kalitesiyle doğrudan ilişkilidir ve bu grupların seçme ve hareket etme kabiliyetleri de oldukça yüksektir. Ailenin içinde bulunduğu yaşam gidişi evresi, ikametgâh memnuniyetinde önemli bir gösterge olarak kabul edilmiştir [15].

Ankete katılan konut kullanıcıların, Aras, Birlik, Cihan ve Yıldız sitelerinde fakülte düzeyinde öğrenime sahip katılımcıların çoğunluğu oluşturduğu görülürken, Çamlık sitesinde %61,9 ile ilköğretim düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcılar ilke sıradadır. TOKİ, Serçe ve Kösem sitelerinde ise lise düzeyinde öğrenime sahip katılımcılar çoğunlukta. Yapılan χ^2 testine göre; gelir düzeyi arttıkça gürültü azlığı arasında anlamlı bir ilişki kurulmuştur ($p=0,02<0.05$). Ayrıca gelir düzeyi azaldıkça konuta ilişkin memnun olmama nedenleri anlamlı bulunmuştur.

4.1.4. Meslek Durumu (Occupational Status)

Meslek gurubu bağlamında Aras (%38,5) ve Birlik sitelerinde (%33,3) Emekli kesim çoğunlukta. Çamlık (%47,6) ve Serçe (%26,7)

sitelerinde işsiz/ev hanımı katılımcıların çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir. Cihan, İltekin, Kösem ve Yıldız sitelerinde memur kesimin ilk sırada yer aldığı görülürken TOKİ konutlarında ise %41,4 ile serbest meslek çalışanları çoğunluğu oluşturmaktadır.

Litaratürde; verilere göre; Meslek sahibi olma, iyi şartlarda gelir düzeyi konutun bulunduğu lokasyonun iyi şartlardaki alt yapı ve donatı ile erişebilirlik, ve alınan hizmet niteliğinin yüksek olmasının, konut sahipliği veya kiracı olarak kullanıcı tercihini pozitif yönde etkilemekte olduğu bir yaklaşımla, konut sahipliği kiralama lokasyon değişikliği kararlarında önemli etkenin, aldıkları hizmetten daha fazla ve hızlı bir şekilde faydalanacak olmaları yönündeki yargıya sahip [16]. Çalışmada elde edilen bulgu ve gözlem sonucu, yüksek gelir grubundakilerin konut yeleşim lokasyonu tercihlerinde hizmet alanlarına yakınlık öncelikli değilken, alt yapı ve donatı ve alınan hizmet öncelikli olmaktadır bu bulgu litaratürdeki bulgularla uyumludur.

4.1.5. Gelir Durumu (Income Status)

Konut sakinlerinin gelir durumu; konut piyasası talebinin büyüklüğünü, potansiyelini, hane halkının satın alma gücünü ve gelişme düzeyini ve dinamizmini ortaya koymada kullanılan iyi bir sosyo-ekonomik göstergedir. Bireylerin gelir durumu konut yerleşim alanı ve konut, konut tercihlerinde önemli ve kişilerin (hane halkının) konut ihtiyaçlarını gidermek amacıyla, belli bir konutun fiyatını ya da kirasını ödemeye istekli ve ödeme gücünde olmaları konut talebi olarak adlandırılmaktadır. Bu yönüyle kullanıcının konut talebi ekonomik nitelikli bir kavramdır. Litaratürde Konut kullanıcılarının, kent alanında yerleşmede, mülk sahipliği veya kiralama veya yeni yerleşim alanı hareketlilik kararını pozitif yönde etkilerken, aynı zamanda; bir yerdeki yerel hizmetlerin başka lokasyonlara tercih sebepleri arasında ilk sırada olduğu iddiasına dayandırılmaktadır [17].

Bu durumda iyi şartlardaki alt yapı ve donatı ile erişebilirlik, konut sahipliği veya kiracı olarak kullanıcı tercihini etkilemede önemli bir unsur olup yer değiştirenlerin aldıkları hizmetten daha fazla ve hızlı bir şekilde faydalanmak amacıyla yeni seçtikleri lokasyondaki konut tercihinde öncelikli olmaktadır. Bu yaklaşım paralelinde " Konut ve çevresi" lokasyon seçimi modellerinde, hane halkının gelirleri dahilinde, faydayı en üst düzeye çıkarabilmek üzere; gelirine, arazi fiyatlarına, iş yeri uzaklığına, ulaşım masrafları ve diğer tüm maliyetlere göre lokasyon seçtiği savını güçlendirmektedir [18].

4.2. Kullanıcı Memnuniyeti Belirleyicileri (User Satisfaction Determinants)

Konut kullanıcılarının Memnuniyetsizlik yaklaşımını analiz eden literatür çalışmalarında, halen oturlan konut ve konut çevresinin konut kullanıcısı hane halkı bireylerinin yaşam görüşleri doğrultusunda ürettiği baskı veya memnuniyetsizlikle etkileşim halinde olduğu üzerine yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu memnuniyetsizliğin bazı eşiklere ulaştığında hane halkı, ikametgâh ve lokasyonla ilgili yeni kararlar alma durumunda kalırlar. Bu arama ve karar sürecinin başladığı eşik kişilerin denetleyemediği veya seçme şansının olmadığı etkenler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda ev sahipliği veya kiracılık (lojmanlarda oturan kamu kiracıları dâhil) durumunu yansıtan konut tasarruf hakkı (mülkiyet) arasında kuvvetli bir ilişkiden söz edilebilir. Kiracılar, sözleşme istikrarsızlığı, kira artışı, ev sahibinin konutu kullanma isteği gibi nedenlerle zorunluluklar yanında bunlara ek olarak ekonomik ve fiziksel sıkıntılar, genç kiracıların

konut sahibi olmasına engel olan özellikler de zorunlu hareketlere katkı sağlayan önemli bir etken olmaktadır [19].

4.2.1. Hane Halkı Sayısı (Number Of Households)

Hanehalkı kavramı, bir çatı altında hep beraber yaşayan bütün insanları kapsamaktadır. Fakat birlikte yaşayan bir hanehalkı kadar, yalnız başına yaşayan insanlar ya da aynı evi paylaşan ve akraba olmayan insanlar grubu da bir hanehalkını oluşturabilmektedir. Literatür'de; hane halkında birey sayısının artışıyla konut yeri seçiminde konutun niteliğinin önemini kaybettiğine işaret etmektedir. Konut özellikleri ile hane halkı büyüklüğü arasındaki bu negatif ve güçlü ilişki Hane halkında birey sayısı arttıkça, konut özellikleri konut yer seçiminde önemli bir faktördür hipotezini doğrulamamaktadır [20]. Kent genelinde birey sayısı fazla olan hanelerin konut yeri belirlemede konutun nitelikleri önemli olmamaktadır. Kalabalık haneler için geçerli olabileceği düşünülen bu durum muhtemelen ekonomik nedenlere bağlıdır. Bu tip ailelerde birey sayısına uygun konut yerine, ekonomik olanaklarına uygun barınma işlevli bir konut anlayışı yaygın olmalıdır. Ayrıca konut çevresinin araç, bina ve insan yoğunluğu ile hane halkı büyüklüğü arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. "Hane halkı büyüklüğü" ile konut çevresinin araç, bina ve insan yoğunluğu arasındaki negatif ve anlamlı ilişkiyi gösteren ampirik bulgu, Hane halkında birey sayısı arttıkça, semtteki araç, bina ve insan yoğunluğu konut yeri seçimini pozitif yönde etkiler hipotezi doğrulamamaktadır [21]. Amasya için yapılan bu çalışmanın bulgularına göre; birey sayısı fazla olan haneler, ikamet ettikleri mahallenin araç, bina ve insan yoğunluğunu taşınmak istediklerinde çok önemli bir etken olarak düşünmemektedir. Çalışmada elde edilen bulgular, literatürdeki diğer araştırmaların bulguları ile uyumlu olup, onları desteklemektedir.

4.2.2. Mülk Sahipliği Durumu (Property Ownership Status)

Mülkiyet durumu değişkeni, ikametgâh yer seçiminde beşinci faktör grubunu oluşturan "konut çevresinin güzelliği ve hoşluğu" bu sosyo-demografik değişkenden etkilenmektedir. Özellikle yaşamlarının büyük bir kısmını satın aldıkları konut ve çevresinde geçirme durumunda kalan ev sahibi haneler için bu konu önemlidir. Mülkiyet değişkeni ile oturulacak semtin manzarası, sessizliği ve sakinliği arasında ilişki yadsınamaz. Buna göre; sosyo-ekonomik göstergenin ikametgâh memnuniyeti üzerine olan etkisinin pozitif olması beklenilmelidir [22].

Çalışmada bağımlı değişken olarak mülk sahipliğine ilişkin verilere göre; Birlik ve Çamlık sitelerindeki katılımcıların ev sahibi olma oranlarının %100 olması dikkati çekmektedir. Cihan sitesindeki katılımcıların %42,9'u kirada oturduklarını belirtirken en düşük ev sahibi olma oranı Cihan sitesinde ortaya çıkmıştır. Aras sitesindeki katılımcılar haricinde diğer tüm sitelerdeki sakinlerin, önceki oturdukları konutlar çoğunluk olarak "apartman dairesi" biçiminde gözlemlenmiştir. Aras sitesindeki katılımcıların önceki konutları ise %38,5'lik çoğunlukla lojman olarak belirlenmiştir. Sitelerin tamamında ev sahibi katılımcıların çoğunlukta oldukları görülürken, ekonomik açıdan ev alabilme düzeyine erişmiş hane halklarının, öncelikle ikamet edecekleri konutun özelliklerini dikkate alarak konut seçtikleri gözlenmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde; Mülk sahipliğinde, konut kullanıcısının zihnindeki konutun özellikleri, gelir durumu ve konut yerinin bulunduğu lokasyon tercihi arasında pozitif bir ilişkinin varlığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, diğer çalışmaların bulgularla uyumluluk göstermektedir.

4.2.3. Kullanıcıların Önceki/Şimdiki Konut Algısı (Perception Of Users Regarding Current/Previous Houses)

Hane halkının ikametgâha ilişkin memnuniyeti, o kişinin halen oturduğu ve oturmak istediği yerler arasındaki yüksek düzeyli bir uyumu gösterdiği gibi ihtiyaç ve özlemlerine göre bu yerden bir şikâyetinin olmayışına işaret etmektedir. Diğer taraftan halen oturlan konut veya semt ile istenilen koşullar arasındaki uyumsuzluk da muhtemelen memnuniyetsizliği doğurmaktadır. Konutlarda ikamet eden hane halkının konut ve konut çevresinde memnuniyetini değerlendirmede önemli olabilecek bir kriter, konut kullanıcısının halen oturmakta olduğu konut ve konut çevresi ile daha önce yaşadığı konut ve konut çevresi hakkındaki memnuniyeti olmaktadır [23].

Çalışmanın bu aşamasında; Katılımcıların konut tercih nedenleri incelendiğinde, oturlan konutu tercih etmede en büyük etkenin 4,71 yanıt ortalaması ile "kendi evim olduğu için" seçeneğinde toplandığı görülürken, konut tercihinde en düşük etken ise 2,51 "Arkadaş ve akrabalarımın yakın olduğu için" biçiminde ortaya çıkmıştır. Değerlendirmeye alınan sitelerdeki katılımcıların, halen oturmakta oldukları konutlarına ilişkin memnuniyet/memnuniyetsizliğine ilişkin önceki ve şimdiki konut anlamında, ikili yapı irdelenmiş ve Aras sitesindeki katılımcılar haricinde, diğer tüm sitelerdeki sakinlerin, önceki oturdukları konutların çoğunluk olarak "apartman dairesi" olduğu belirlenmiştir. Aras sitesindeki katılımcıların önceki konutlarının %38,5'lik çoğunlukla lojman olduğu ve özellikle mülk sahibi olan kullanıcıların memnuniyetinde pozitif yönde belirleyici bir etkisinin olduğu açıktır. Elde edilen bulgular diğer çalışmalarla uyumludur.

4.3. Konut Fiziksel Durum Bilgileri (Information About Physical Status of the House)

4.3.1. Alansal Büyüklük (Areal Size)

Konutun sunduğu mekansal fiziksel koşullardan alansal büyüklük, kullanıcılarının ikametgâh memnuniyetinde oturanlara iyi bir yaşam kalitesi sağlayan unsurlarındandır. Konutun sunduğu mekansal fiziksel koşullardan alansal büyüklük, kullanıcılarının ikametgâh memnuniyetinde oturanlara iyi bir yaşam kalitesi sağlayan unsurlarındandır. Konutun kullanılabilir mekânın yeterliliği ve kullanılabilirliği (planı), oturlan evden memnuniyet üzerinde önemli ölçüde pozitif bir etkiye sahiptir [24].

Çalışma kapsamındaki konutların çoğunluğu 130-150m² büyüklüğündeki konutlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda konut büyüklüğü bakımından söz konusu iki site ilk sırayı almaktadır. TOKİ konutları ise %66,7'lik oran ile 70-90 m² alansal büyükteki konutlardan oluşmakta ve tüm siteler içerisinde en küçük konutları barındırmaktadır. Konut kullanıcıların büyük çoğunluğunu orta gelir gurubu oluşturmakta ve oturdukları konut tercihinde (m²) büyüklük ile (gelir) durumu arasında pozitif bir ilişki mevcuttur. Bulgular diğer çalışmalarla uyumluluk göstermektedir.

4.3.2. Oda Sayısı (Number of Rooms)

İnsanlar, yaşamlarının her evresinde değişen yaşam döngüsüne bağlı olarak mekân ihtiyaçlarını karşılayabilecek evlerde oturmak isterler. Konutun oda sayısının hane halkını oluşturan birey satışına göre yeterliliğini ölçmek üzere "oda baskısı endeksi" geliştirilmiştir. Endeks bir konut birimi içindeki mevcut oda sayısının, hane halkı sayısına bölünerek elde edilmektedir. Teoriye göre endeks değerinin büyümesi, hane halkının ihtiyacından daha fazla mekâna sahip olduğuna işaret etmektedir. Konutun kullanılabilir mekânın yeterliliği ve

kullanışlılığı (planı), oturlan konuttan memnuniyet üzerinde önemli ölçüde pozitif bir etkiye sahiptir [25].

Çalışma yapılan konut Sitelerindeki kullanıcılarına ilişkin hanelerdeki oda sayısı dağılımlarına göre, büyük çoğunluğu(3+1) konutlar oluştururken, TOKİ konutları ise %80 çoğunlukla(2+1) daireler den oluşmaktadır. Çalışmanın bulguları, diğer çalışmaların bulguları ile uyumluluk göstermektedir.

4.3.3. Güneş ve Gün Işığından Faydalanma (Benefiting from Sun and Daylight)

Kullanıcıların yaşadıkları konutların fiziksel koşullarından memnuniyetleri değerlendirmede önemli diğer bir alt değişken niteliğindedir. Mekanların mimari tasarım özelliği olarak, pencere açıklıklarının yeterli düzeyde olması ve uygun yönlere yerleştirilmeleri, mekanların gün boyunca yeterli aydınlanmasını sağlayacak ve kırılma/yansıma problemlerini ortadan kaldıracaktır [26]. Çalışmada yer alan tüm sitelerdeki katılımcılar konutlarının gün içerisinde kısmen güneş aldığını belirtmiştir. Güneş almama oranı en yüksek siteler ise %15,4 ile Aras ve %14,3 ile Cihan sitesi olarak belirlenmiştir. Kullanıcılar; pencere yönlerinden dolayı odalarının yeterince güneş almadığını belirtirken; alanda yapılan gözlem ve değerlendirmede, konut sitelerinin buldukları lokasyondaki konumlandırılışına bağlı olarak, hemen tüm konut sitelerinde bazı odaların gün boyunca belli zaman dilimlerinde güneş almadıkları tespit edilmiştir. Güneş aldığı zaman aralıklarına bakıldığında; sabah/akşam üzeri, öğleden önce/sonra ve bazı mekanların ise gün boyunca hiç güneş almadığı gözlenmiştir. Kullanıcılarının yeterince güneş almadığını yanıtlayan konut sitelerinden Cihan ve Aras Konut sitelerinde pencere cephelerinin, kuzey/kuzey batı diğer konut sitelerindeki konutlarda güney/güney batı, doğu ve batı yönlerine açık olduğu belirlenmiştir. mimari tasarım özelliklerine bağlı olarak mekanlarının büyük pencere yüzeyi olan konut sitelerinde kullanıcılar doğal aydınlanmadan avantaj sağlarken, yetersiz gün ışığı alan mekanları olan konut kullanıcılarının, güneş ışığını alma gereksiniminin doğal aydınlatma olmasına rağmen, bu işlevin yapay aydınlatma ile sağladıkları gözlenmiştir. Analiz verilerinin değerlendirilmesi sonucunda Kullanıcılarının oturdukları konutlarından memnuniyetleri ile mekanlarının güneş alma ve gün ışığından yararlanma olanakları arasında pozitif bir ilişki mevcuttur. Bu değerlendirmenin bulguları diğer çalışmaların bulgularıyla uyumludur.

4.4. Mekanlarının Kullanımı (Use of Spaces)

Konut mekanlarının mimari tasarımında tanımlanan işlevine uygun fiziksel koşullara sahip ve yeterli büyüklükte olması, kullanışlılık yönüyle gelişmeye/eklemeye uygunluk koşulları, memnuniyet üzerinde önemli ölçüde etkili olmaktadır. Kullanıcılarının işlevsel anlamda mekandan bekledikleri, ihtiyaç duydukları gereksinimlerine cevap vermemesi durumunda, kullanıcının mutsuz olması ve tatminsizlik ile karşı karşıya kalması demektir. Yaşam doğrultusunda konutun, değişen kullanıcı gereksinimlerini karşılayamaması durumunda, mülkiyet durumunun belirleyici olduğu konut bünyesinde yapısal değişiklikler yapma gibi eylemlerle sonuçlanır. Yaşanılan çevreyi ihtiyaçlara uyarlama anlamındaki çözümler; yapısal değişiklik ve eklemeler türünde olabileceği gibi, eylemlerin mekanlara dağılımındaki fiziki değişiklikler ve kullanılan donatı elemanlarının farklılaşması anlamında da olabilmektedir [27].

Çalışmanın bu aşamasında değerlendirmeler, Kent merkezinin yakın çevresindeki farklı lokasyonlarda yer alan ve farklı mimari tasarım

özelliklerdeki 9 (dokuz) sitedeki konut demetlerindeki kullanıcıların verdikleri yanıtlara göre ve alanda yapılan yüz/yüze görüşmelerden edinilen bilgilerin nesnel ve algısal sonuçlarının değerlendirilmesi ile belirlenmiştir.

4.4.1. Mekanlarının İşlevselliği (Functionality of Spaces)

Konut mekanlarının kullanıcılarının ihtiyaçlarına cevap verebilmesi değerlendirmelerinde, mekanların yeterli büyüklük ve sayıda olmasına karşın kullanıcıların farklı gereksinimlerini farklı veya aynı mekanda gerçekleştirmek istemesi mekanların kullanımında problemlerin çıkmasına neden olmaktadır. Bu durum, konut demeti içerisinde farklı aile yapısına ve ekonomik güce sahip ailelerin aynı plan şemasından üretilmiş bir yapı kompleksinde bile farklılık göstermektedir.

Kullanıcıların konut mekanlarını işlevine uygun kullanabilme değerlendirmelerinde özlem ve istekleri doğrultusunda ihtiyaçlarına cevap verebilen, yaşam kalitelerini yükselten sürdürülebilir mimari Tasarım ilkelerine uygun konut mekanlarda yaşayabilme koşullarını kendi konutları için memnuniyet değerlendirmeleri (konut büyüklüğü, genel kullanılabilirlik, mekânların işlevsel kullanılabilirliği, depolama imkanları gelişmeye/eklemeye uygunluk ve alt yapı koşullarından) memnuniyet/memnuniyetsizlik anlamında pozitif bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir.

Çalışma kapsamındaki konut kullanıcıların büyük bir kısmı konutlarında planlama ile ilgili memnun olmadıkları özellikler olduğunu belirtmiştir. tüm konut sitelerindeki kullanıcıları genel olarak, görsel mahremiyet bağlamında bazı eylem alanlarının diğer eylem alanları tarafından görülmesi, işitsel mahremiyette ise, arka plan gürültüsü ve komşu hacimler arası ses geçirgenliğinin olması genel memnuniyetsizlik nedeni olarak belirtmişlerdir. katılımcıların mutfak-salon ve giriş-mutfak ilişkisinden memnun olmadıkları belirlenmiştir.

Konut sitelerinden; TOKİ (%56,7) ve Kösem (%38,1) sitelerinde, mekanları gerçek amacı dahilinde kullanamama oranlarının yüksekliği göze çarpmaktadır. Diğer tüm sitelerde ise mekanları gerçek amacı dahilinde kullanma oranları oldukça yüksektir. Mekanları gerçek amacında kullanamama nedenleri, Aras, Serçe ve TOKİ sitesinde genel olarak aile birey sayısı göre yetersizliğinden, Çamlık sitesinde oda sayısının azlığından, İltekin sitesinde yaşam tarzına uymayışından, duyulan memnuniyetsizlik belirlenmiştir. Bulgular diğer çalışmaların bulgularıyla uyumluluk göstermektedir.

4.4.2. Mekanlar Arası Kompozisyon (Interspatial Composition)

4.4.2.1. Giriş Holü (Entrance Hall)

Giriş, bireylerin konuta girmeleriyle oluşan bir eylemdir. Dış çevreden-iç ortama geçişi sağlayan bu mekan aynı zamanda, bir dağılım alanı olarak konutun bütün bölümlerini bağlayan ve bir bakıma da bu bölümleri ayıran bir tampon bölgedir. Mimari tasarım anlamında doğru ve işlevine uygun tasarlanmamış giriş holü memnuniyetsizlik nedeni olabilmektedir.

Çalışmada katılımcıların genel olarak giriş/salon/mutfak ilişkisinin kötü olmasından ve memnuniyetsizlikleri belirlenmiştir. TOKİ blokları (2+1) plan tipi konutlarda ve kösem konut sitesinde, yetersiz, işlevsel ayırımı iyi planlanmamış giriş/salon/mutfak ile giriş holü wc ve salon oryantasyonundan memnuniyetsizliklerini belirtmişlerdir. TOKİ konutları dışındaki diğer Konut sitelerinde giriş ve mekanlar arası uzaklık (gereğinden uzun koridor) olarak değerlendirilmiştir. Tüm konut sitelerinde kullanıcılar çoğunlukla mekanlar arası ilişkilerin iyi olduğunu belirtmişlerdir. Konut plan

tiplerinde oturma odası olmayan kullanıcılar çocuk yatak odalarını oturma odası olarak kullandıkları için, giriş/mutfak, oturma odası mesafesini gereğinden uzak bulmuşlardır. Çalışma kapsamındaki konutlarda, kullanıcıların büyük bir kısmı konutlarında planlama ile ilgili memnun olmadıkları özellikler olduğunu belirtmiştir. Genel olarak, görsel mahremiyet bağlamında bazı eylem alanlarının diğer eylem alanları tarafından görülmesi, işitsel mahremiyette ise, arka plan gürültüsü ve komşu hacimler arası ses geçirgenliğinin olması memnuniyetsizlik nedeni olarak belirtmişlerdir. Mekanların tasarımıyla belirlenen kompozisyonu ve kullanıcı memnuniyeti arasında pozitif bir ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır.

4.4.2.2. Mutfak Kompozisyonu (Kitchen Composition)

Genel anlamda Kadın katılımcılar konut mutfağın sahip olduğu özelliklerin beklentilerine cevap vermediğini, sosyal anlamda yakın arkadaşlarını ağırlayabildikleri, kahvaltı yapabilecekleri, yemek yeme imkanı veren çok amaçlı ve ferah bir yaşam alanı olarak kullanabilecekleri mekan olmasını arzuladıklarını belirtmişlerdir. mutfak mekan özelliklerinin yetersiz olduğunu özellikle salon-mutfak, salon giriş ilişkisinden memnun olmadıklarını, İltekin sitesinde tezgahın yetersiz olmasından dolayı işlevsel kullanımı engellediği için memnuniyetsizlikleri belirlenmiştir.

Farklı mimari plana sahip olan (3+1) özellikli diğer apartman blokların kullanıcılarının büyük çoğunluğu mutfak fonksiyonunu sabah kahvaltı, öğle-akşam yemeği ve TV seyretme için kullanabildiklerini, salonun yaşam alanı olarak kullanıldığında (oturma, misafir ağırlama, TV seyretmek, anlamında düşünüldüğünde mekan büyüklüğü bakımında yetersiz bulunurken, gün ışığı alma/ferah/mimari plan/ve iç donatı yönüyle yeterli olarak niteleyen, kullanıcıların verdikleri yanıtlar arasında görüş ayrılığı belirlenmiştir. Kullanıcılar genel olarak, mutfak/salon/balkon ilişkisinde balkonun konumunun uygunsuzluğundan ve boyut itibarıyla de küçük olmasından dolayı daha çok depolama alanı olarak kullanıldığını belirtirlerken, dinlenme ve yemek için kullanılan mutfak balkonların daha çok 3+1 konut kullanıcı değerlendirmelerinde görülmüştür. Konuttan duyulan memnuniyette mutfağın işlevselliği kullanıcılar üzerinde pozitif etki yapmaktadır.

4.4.2.3. Balkon Kullanımı (Balcony Usage)

Kullanıcılar genel olarak, balkonun konumunun uygunsuzluğundan ve boyut itibarıyla de küçük olmasından dolayı daha çok depolama alanı olarak kullanıldığını, Dinlenme ve yemek için kullanılan balkonların daha çok 3+1 konutlarındaki balkonlarında görülmüştür. Konut kullanıcılarından mülk sahibi olanların birçoğu balkonlarını, ısı yalıtımı amaçlı(PVC, Alüminyum ahşap) özelliğindeki malzemelerle kapattıkları belirlenmiştir Bazılarında ise mülkiyet durumu ile ilişkin balkonun açıldığı odaya katılarak, mekan kullanımına farklı bir işlev kazandırıldığı belirlenmiştir.

4.4.2.4. Islak Mekanların Organizasyonu(Wet Spaces Organization)

Konutlardaki banyo ve tuvaletler her türlü kullanıcı grubunun (yaşlı, engelli, yetişkin, çocuk) sağlıklı ve bağımsız olarak kullanmak isteyecekleri ıslak mekanlardır. Mutfaklardan farklı olarak mahremiyetin ön plana çıktığı alanlardır. Çalışmada özellikle TOKİ (2+1) konut kullanıcılarının tamamı, TOKİ (Giriş/Salon/ Mutfak/Banyo) işlevsel ilişkisinde banyo/tuvaletin birlikte olduğu mekanın, salon karşısında oluşundan ve yıkanma, çamaşır yıkama ve wc ile birlikte oluşu nedeniyle gereğinden küçük ve işlevsel açıdan rahatsız edici olduğunu belirtmişlerdir. Mimari tasarım anlamında ıslak mekanların

boyutları ve donatı özellikleri yönüyle kullanıcı memnuniyet üzerindeki etkisi önemli olmaktadır.

4.4.2.5. Odaların Organizasyonu (Room Organization)

Kullanıcılar açısından oda sayısı değerlendirildiğinde, TOKİ plan tipi küçük, (2+1)konutlarda genel olarak en küçük oda birden fazla amaca hizmet için kullanılmaktadır(çocuk yatak odası, oturma odası, tv izleme vs.). Bir odanın birden fazla işlev için kullanıldığı konutlarda, ailelerin büyük çoğunluğunu birden fazla çocuklu aileler oluşturmaktadır. Bu durum odanın çocuğun ihtiyaçlarına cevap vermesi yönüyle ve psikolojik gelişmesinde olumsuz bir etken olarak değerlendirilmiştir. Tüm konut sitelerindeki konut bloklarında mülk sahibi olanlar dahil, büyüme imkanı olmayan ebeveyn yatak odası gereğinden küçük bulunmuştur. Memnuniyetsizlik değerlendirmesinde; Aras, Serçe ve Çamlık sitesinde genel olarak hane halkı kişi sayısına göre oda sayısı/mekan, ihtiyaç ve işlev yetersizliğinden kaynaklanan memnuniyetsizlik belirtilirken, farklı lokasyon ve mimari plan tipindeki iltekin sitesi konut demeti hane kullanıcılarının genel anlamda yaşam tarzı örf ve adetlerine uymayışından memnun olmadıkları belirlenmiştir. Diğer konut siteleri kullanıcılarının ise oda sayısını yeterli buldukları, bazı kullanıcıların ise odaları birden fazla işlev için kullanmak zorunda kaldıkları için, oda sayısının yetersizliğinden kaynaklanan memnuniyetsizlik belirlenmiştir

Oda sayısının azlığından kaynaklanan memnuniyetsizlik "Speare'ın oda baskısı stres eşiği teorisindeki" birey/hane halkı özelliklerine paralel olarak etki sonuçları ile açıklanabilir. Genelde tek salonun: mekansal özellikleri ile yaşama alanı olarak kullanıcılar için yeterli performans kriterlerini taşımadığı için; alternatif olarak özellikle salon ve ikinci bir oturma odası istenmektedir. Aynı bir oturma odasının planlanmadığı durumlarda salonun daha geniş planlanması tercih edilmektedir. Tüm konut tiplerinde kullanıcıların gereğinden büyük salon ve mekan algısına odaklı nitelendirmeye rastlanmamıştır.

4.4.2.6. Oturulan Kat (Floor as Living Space)

Oturulan kattan memnuniyet durumu değerlendirildiğinde, kullanıcıların tüm bölgelerde çoğunlukla oturdukları katlardan memnun oldukları saptanmıştır. Memnun olmayan kullanıcıların ise zemin ya da çatı katında oturduğu tespit edilmiştir. Zemin ve çatı katı konut kullanıcıları hırsızlık ve ısı izolasyon önlemleri yönüyle, memnun olmadıkları belirlenmiştir. Kullanıcılar için bulunan kattan memnuniyeti artıracak ek önlemler ekonomik anlamda artı maliyetleri gerektirmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular genel anlamda diğer çalışmaların bulgularıyla uyumludur.

4.4.2.7. Konut ve Bulunulan Lokasyon (Housing and the Referenced Location)

Literatür, Bireylerin halen oturdukları konut ve semtten memnuniyeti, o kişinin halen oturduğu ve oturmak istediği yerler arasındaki yüksek düzeyli bir uyuma, ihtiyaç ve özlemlerine göre bu yerden bir şikâyetin olmayışına işaret eder. Diğer taraftan halen oturulan konut veya semt ile gerekli koşullar arasındaki uyumsuzluk ise, memnuniyetsizliği başlatabilir. Memnuniyetsizlik yaklaşımı halen oturulan ikametgâh çevresinin, hane halkının ürettiği baskı veya memnuniyetsizlikle etkileşim halinde olduğu için memnuniyetsizliğin bazı eşiklere ulaştığında hane halkının, ikametgâhla ilgili yeni bir arama sürecine başladığı üzerinde durmaktadır. Bu süreç Konut çevresi ve konut değişikliği gibi rasyonel anlamda karar alma doğrultusunda olmaktadır. Amaç faydayı en üst düzeye çıkarma sürecinin bir sonucu ve

konut ve lokasyon değişikliği doğrultusunda gelişmektedir [28]. Böylece, konut değişikliği karar potansiyeli olan kişiler, halen yaşadıkları yeri de içerecek şekilde, belirli bir coğrafi alanda gelecekteki yaşamın kendileri ve aile bireyleri yönüyle, olumlu/olumsuz yönlerini değerlendirmektedirler. Bu bağlamda, belirli bir alandan ayrılma, maddi ve manevi olarak yeteri kadar avantajlıysa; yer tercihi ağır basmakta ve hareket potansiyeli olanlar, başka bir yere yeniden yerleşmektedirler [29].

Çok sayıda araştırma, ikametgâh memnuniyetinin açıklanmasında topluluk bağlılığının önemini vurgulamıştır. Oturulan semtin aile ve akrabalara, arkadaşlara, hemşerilere, çeşitli birlik, topluluk ve gruplara yakınlığı; semtte yaşayanların dayanışması ve ortak sorun çözme iradesi, semt sakinlerinin sosyo-ekonomik, etnik ve demografik bileşim (gelir düzeyi, eğitim, din, ırk-etnisite, yaş) bakımından benzerliği, oturulan binada ve yakın çevredeki birçok insanın tanınması, iyi komşuluk ilişkileri, yakın çevredeki komşulardan yeterince mahremiyetin olması diğer yönüyle sosyal çevre özelliği anlamında, semtin prestijli oluşu ve başkaları tarafından iyi anılması ve semtteki dostluk algılaması memnuniyet düzeyinin belirlenmesinde önemlidir. Sosyal çevre, özellikle içinde yaşadığımız çağda, şehrsel topluluklarda yaşanan kutuplaşma/ayrışma göz önüne alındığında, daha da anlamlı bir unsur hâline gelmektedir [30]. Çalışmadaki, memnuniyet/memnuniyetsizlik bağlamındaki bulgular, literatürdeki diğer çalışmalarla uyumludur.

4.5. Konut ve Lokasyon Tercih Nedenleri (Reasons of Housing and Location Preferences)

4.5.1. Akraba ve Arkadaşlara Yakın Olma (Being Close to Friends and Relatives)

Toplumların sosyal yapılarının bir yönü de, kullanıcıların kendilerini daha önemli hissedecekleri, daha az karmaşık yaşantıya gereksinim duymalarıdır. Bu demektir ki; kullanıcı dilediği gibi kullanabileceği bir sosyal mekan edinme çabası içerisindedir. Bu sosyal mekanın, kullanıcının tercih ettiği kentsel mekandaki işyerine, akraba ve dostlarının konutlarına kadar uzanan fakat genellikle konutunun yakın çevresini kapsadığı bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Kullanıcı ancak böyle bir alanda diğer insanlarla anlaşacağı bir topluma mensup olmanın güvenliğini duyabilmektedir. Ancak, günümüzde birey ya da hane halkının kültür ve ekonomik seviyesinin yükselmeye başlaması, bireylerin kendi ayakları üzerinde durabilme isteği ve potansiyeli, iletişim ve haberleşme olanaklarının gelişimi gibi etkenler sayesinde bireylerin ya da hane halkının ikametgâh çevresi seçiminde akraba ve hemşerilere yakın olma düşüncesi geri plana itilmektedir [31].

Bu çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, katılımcıların oturulan konutu tercih etmede en büyük etkenin 4,71 yanıt ortalaması ile "kendi evim olduğu için" seçeneğinde toplandığı görülürken, konut tercihinde en düşük etken ise 2,51 "Arkadaş ve akrabalarımın yakın olduğu için" biçiminde ortaya çıkmıştır. Bulgulara göre konut ve lokasyon seçiminde mülk sahipliği olgusu, arkadaş ve akrabalara yakın olma etkisine göre pozitif etkiye sahiptir.

4.5.2. Komşularla Görüşme Sıklığı (Frequency of Meeting with Neighbors)

Aile yaşam döngüsü, katmanlar arası ve mesleki sosyal hareketlilik, semt ve konut niteliğindeki değişiklikleri de kapsayan ikametgâh çevresi, sosyal ve yerel katılım. Aileyi aşırı önemseyen bakış açısı (familizm), ailenin yaşam döngüsüyle ilgilidir; ailenin

sosyal hareketlilik beklentileri ve özlemleri, ikametgâh çevresini yansıtırken, sosyal ve yerel katılım, doğası ve kapsamı gereği komşuluk ve memnuniyeti içermektedir [32].

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında komşular ile görüşme sıklığı bakımından ($p>0,05$) anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Alanda yapılan röportaj çalışmasında, katılımcıların, Komşularıyla karşılaştıkları alanlar sorulduğunda, apartman ve site giriş kapıları, merdivenler, otoparkta, yeşil alanda, site oturma mekanlarında, yürüyüş yollarında bazen çocuk oyun alanlarında, erkek katılımcılar ise futbol-basketbol sahalarında şeklinde ifade edilmiştir. Bu sonuçlar başka bir sosyal gerçeği Katılımcıların dış mekan kullanımına ilişkin tercihlerini ve bu alanları ne kadar az kullandıklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgu başka bir çalışmanın konusu olabilecek kadar dikkat çekici bulunmuştur.

4.6. Konut Tercihinde Çevre Etkisi (Environmental Effect on House Preference)

Konut çevresi, kavramsal açıdan hem konutu, hem de komşuluk ve toplumsal çevreyi içeren bir olgudur ve kişinin çevresindeki karmaşık dünyası ile sosyal ve fiziksel ilişkisi olarak tanımlanmaktadır. "Lawrence" konut çevresini; içinde konut ve konut topluluğu ikamet edenlerin gereksinmelerinin karşılanması, tatmin olması ve bireylerin/toplumun genel sağlığının iyileşmesi açısından temel bir yaşam bölgesi olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, fiziksel, psikolojik ve sosyo-kültürel çevre içinde yer alan konut ve konut çevresi ile içinde yer aldığı çevrelerden ortaya çıkan problemlerin doğurduğu çeşitli gereksinimler ikamet edenlerin tatminini ve davranışını etkilemekte, birey/aile ve toplumun genel sağlığı, mutluluğu ve refahını yönlendirmekte olduğuna işaret etmektedir [33]. Konut yakın çevresi, konuttan başlayarak dışa açılan aktivite alanları bütününde, kaynağını konuttan alan ve kentsele doğru gelişen mekanlar dizisinin ikinci sırasında yer almaktadır. Konut yakın çevreleri özel mülkiyetler ve halka açık alanlar (kamu alanları, açık ve yeşil alanlar) arasında geçiş görevi üstlenmektedir Ulaşım sistemini, açık ve yeşil alanları, otoparkları, çocuk oyun alanları, ortak etkinlik mekanları ve komşuluk ilişkilerini kapsayan konut çevresi, işlevsel yönü yanında bireyin kişisel ve sosyal gelişiminde önemli mekanlardır [34 ve 35].

Bu çalışmadan elde edilen bulguların analiz ve değerlendirilmesi sonucunda; kullanıcıların önemli buldukları; Konut ve çevresi rekreasyon alanlarına yakın olması, konut kalitesi,estetik verileri ve konut mekansal büyüklüğü, sosyal çevre ve akrabalık ilişkisi bağları, mülk sahipliği/kiracı olma durumu, erişebilirlik imkan ve olanakları, alışveriş merkezlerine, ulaşım ağlarına kamusal kurumlara yakın olma ve kolay alternatif erişebilirlik imkanlarının varlığı,güvenlik gibi unsurlar, algı ve değerlendirmelerinde pozitif ve negatif yöndeki etkenleri oluşturmaktadır. Çalışmada Konut bölgesini tercih ve memnuniyeti belirleyen nedenlerinden 4,55 yanıt ortalaması ile "bu bölgede ev aldığımдан" yanıtı en çok katılım gösterilen yargı olurken, 2,89 yanıt ortalaması ile yeşil alanların bol oluşu yargısı en az önem erilen yargı olarak belirlenmiştir. Cihan (%53,8), Kösem (%100), Serçe (%73,3), TOKİ (%80) ve Yıldız (%64,6) sitelerindeki katılımcılar genel olarak çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu düşünmektedir. Çalışmanın bulguları diğer çalışmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

4.6.1. Otopark ve Yeşil Alan Yeterliliği (Adequacy of Autoparks and Green Areas)

Yaşanabilir konut çevresi kalitesinde sadece fiziksel çevre değil, sosyal çevre standartlarına da bağlıdır. İnsanların yaşadıkları çevreyi algılamalarına ilişkin öznel değerlendirmeler kullanıcıların sosyo-ekonomik imkanları, kültürel birikimlerdeki farklılıklara göre değişmektedir. Diğer bir deyişle, yaşam kalitesi fiziksel/nesnel ve psikolojik/öznel olmak üzere iki tür girdinin sonucunda oluşmaktadır. Bireylerin konut ve konut çevresi seçiminde hane halkının gelirleri dahilinde, konutun kullanılabilirliği ve diğer fiziksel özellikleri yanı sıra, otopark, bahçe gibi olanaklarla daha iyi yaşam kalitesi oluşturma çabası egemen olurken önemli bir konut bileşenleri olarak belirlenmiştir [36].

Çalışmanın bulgularına göre Aras (%84,6), İltekin (%72,7), Kösem (%100), Serçe (%53,3), TOKİ (%83,3) sitelerindeki katılımcılar genel olarak otoparkların yetersiz olduğunu düşünmektedir. Birlik (%54,5), Cihan (%57,1), Kösem (%95,2), Serçe (%66,7), TOKİ (%90) sitelerindeki katılımcılar genel olarak yeşil alanların yetersiz olduğunu düşünmektedir. Çalışmanın bulguları diğer araştırmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir.

4.6.2. Cafe-Çay Bahçeleri Yeterliliği (Adequacy of Café-Tea Gardens)

Konut çevresi, kavramsal açıdan hem konutu, hem de toplumsal çevreyi içeren bir olgudur. Konut çevresi aynı zamanda konuttan başlayarak dışa açılan aktivite alanları bütününde, fiziksel, psikolojik ve sosyo-kültürel çevre içinde, kaynağını konuttan alıp, kentsele açılan mekânsal dizgede özel mülkiyetle kamu mülkiyeti arasında geçiş alanıdır. Bu nedenle, kullanıcıların gereksinmelerinin karşılanması, tatmin olması ve bireysel/toplumsal ilişkilerin gelişmesi açısından temel "yaşam alanı" içeriği ile yaşam kalitesinin önemli bileşenlerinden biridir [37]. Kullanıcının an itibari ile kendi yaşam alanını ve/veya konut çevresini önemsemesi, değerlendirmesi, gereksinim ve beklentilerin belirlenmesinde bir başka deyişle yaşam kalitesinin sağlanmasında temel araçlardan biridir. Çalışmada, Çamlık (%57,9), Serçe (%73,3), TOKİ (%96,7), Yıldız (%55,3) sitelerindeki katılımcılar genel olarak cafe ve çay bahçelerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Elde edilen bulgular diğer çalışmaların bulgularıyla uygunluk göstermektedir.

4.6.3. Alışveriş Birimleri Yeterliliği (Adequacy of Shopping Units)

Konut yaşam çevresi; konutun bulunduğu semt ve onların çeşitli hizmet ve olanaklara erişebilirliğini de içermekte ve algılanan kalitesinden oluşmaktadır. Kullanıcıların konut memnuniyeti, içinde buldukları durum ile standartların kendilerine sunduğu imkanlar arasındaki beklenti ve istekleri arasındaki karşılaştırmalarından oluşmaktadır. Literatürde araştırmacılar, konut ve konut alanı çevresi kullanıcılarının "istek ve zorunlu ihtiyaçları arasındaki aralık küçülüyorsa" memnuniyetinin arttığını belirtmişlerdir. Çalışmada; Aras (%61,5), Çamlık (%85,7), Kösem (%57,9), Serçe (%60), TOKİ (%100) sitelerindeki katılımcılar genel olarak alışveriş birimleri yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bulgular diğer çalışmalardaki bulgularla uyumludur.

4.7. Psiko-Sosyal Etkenlerin Memnuniyetindeki Etkisi (Affect of Psychosocial Factors on Satisfaction)

Mekansal/çevresel kalitenin psiko-sosyal boyutunu oluşturan öznel kavramlar kişiden kişiye değişebilen kriterler kümesini oluştururlar. Mahremiyet, kişiselleştirme, kimlik, sosyal statü, kişisel/sosyal alan, mekan içgüdü, mekanda seçme özgürlüğü gibi kavramlar kullanıcının mekansal tatmininde önemli bir yer tutarlar. Bu nedenle mekansal tatmin kriterleri olarak değerlendirmede dikkate alınmaları gerekir. Psiko-sosyal gereksinimler bir eylemin psikolojik açıdan herhangi bir rahatsızlık duyulmadan yerine getirilebilmesi için gerekli çevre koşullarıdır. Kullanıcının kültür grubuna ve yaşadığı ortama bağlı olarak değişen, kişisel istek ve arzulara ilişkin özelliklerdir. Kullanıcıların psiko-sosyal gereksinimleri, gizlilik, Mahremiyet, davranışsal, estetik ve toplumsal gereksinimler olarak sınıflandırılabilir [38].

4.7.1. Gizlilik (Mahremiyet) Gereksinimleri (Confidentiality (Privacy) Requirements)

Yapının kullanıcılar açısından hem kendi içinde hem de yakın çevresi içinde işitsel, görsel ve kişisel gizliliğe uygun koşulları sağlamasıdır. Mahremiyet, görsel ve işitsel olarak iki grupta toplanabilir. Görsel mahremiyet bazı eylem alanlarının, diğer eylem alanları tarafından görülmemesi, işitsel mahremiyet ise, arka plan gürültüsü ve komşu hacimler arası ses geçişinin engellenmesi gereksinimidir.

4.7.2. Davranışsal Gereksinimler (Behavioral Requirements)

Kimi insanın ferah, geniş ortamlardan hoşlanması, kimi insanın ise bu ortamlarda yalnızlık duygusuna kapılması gibi, kişilerin eylem ve yaşamları için gerekli olan subjektif değerlerdir [39].

4.7.3. Estetik Gereksinimler (Aesthetic Requirements)

Kullanıcıların içinde buldukları çevresel ve konu mekanlarında, fonksiyonel gereksinimlerinin dışında, psikolojik olarak da tatmin olmalarını sağlayacak, mekansal olanaklara sahip olmaları gerekir. Bunun içinde, gerekli olan boyutsal oranlar, renk, doku gibi görsel etkiye dayalı değerlerde vardır. Estetiklik kavramı kişiye göre değişebileceği gibi, mekanın fonksiyonel anlamda, hizmet edeceği amaca uygun olmasına göre de şekillenebilmektedir.

4.7.4. Beden Sağlığı (Body Health)

Çalışmada, farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında, "konuta ilişkin güzel duygular hissetme ve ruh sağlığı açısından etkilenme düzeyi bakımından anlamlı bir fark gözlenmemiştir". Bunun yanında farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında "beden sağlığı ve sosyal anlamda etkilenme düzeyi bakımından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir". TOKİ konutlarında ikamet edenlerin beden sağlığı açısından Yıldız, Cihan, Birlik, Çamlık ve Kösem sitesindeki katılımcılara göre daha olumsuz etkilendikleri; TOKİ konutlarında ikamet edenlerin sosyal anlamda memnuniyet düzeylerinin diğer tüm katılımcılara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

4.7.5. Toplumsal Gereksinimler (Social Requirements)

Kullanıcıların aile yapıları, yaşam tercihleri ve birbirleri ile olan ilişkilerini içeren niteliklerdir. Çalışmada Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında, konuta ilişkin güzel duygular hissetme ve ruh sağlığı açısından etkilenme düzeyi bakımından anlamlı

bir fark gözlenmezken, farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında beden sağlığı ve sosyal anlamda etkilenme düzeyi bakımından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. TOKİ konutlarında ikamet edenlerin sosyal anlamda memnuniyet düzeylerinin diğer tüm katılımcılara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında komşular ile görüşme sıklığı bakımından anlamlı bir fark yoktur.

4.7.6. Çevre İyileştirmeleri Eylemine Katılım (Participation in the Environmental Improvement Action)

Farklı sitelerde ikamet eden katılımcılar arasında çevre iyileştirme faaliyetlerine ilişkin görüşleri bakımından anlamlı bir fark belirlenmiştir. Yıldız sitesindeki katılımcıların çevre iyileştirme faaliyetlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri, Cihan, Aras, TOKİ ve İltekin sitesindeki katılımcılara göre daha olumsuzdur.

4.7.7. Konut Güvenliliğinden Memnuniyet (Satisfaction of Residential Safety)

Aras (%72,7) ve Yıldız (%85,1) sitelerindeki katılımcılar konutlarını hırsızlık ve güvenlik açısından emniyetli bulduklarını belirtirken diğer tüm konutlardaki katılımcılar çoğunluk olarak konutlarının emniyetli olmadığını ifade etmişlerdir. Sitelerin tamamında çoğunluk olarak hırsızlık ve güvenlik açısından önlem alınmadığı görülmektedir.

4.7.8. Çevre Gürültüsünden Duyulan Rahatsızlık (Discomfort With the Noise of the Environment)

Aras ve Çamlık siteleri gürültüden en az rahatsız olan siteler olarak dikkati çekerken, gürültü konusunda en fazla rahatsız olan konutlar ise TOKİ ve Kösem sitelerinde yer almaktadır. Trafik ve çocuk gürültüsü en çok rahatsız olunan konular olarak göze çarparken satıcı gürültüsü en az rahatsız olunan yargı olarak belirlenmiştir. Biçiminde çarpıcı sonuçlar elde edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Bireylerin yaşam evreninin en önemli ve ayrılmaz parçası olan konut ve konut çevresi kalitesinin belirleyicisi olan memnuniyet algısı; yaşamın tüm yönleriyle ilgili olan geniş kapsamı nedeniyle tanımlanması güç, çok yönlü bir kavramdır. Bireylerin Konut ve konut çevresi Memnuniyeti, doğal ve yapısal çevrenin nesnel bileşenleri" objektif göstergeler" ve kabul edilebilir standartlarla ölçülebilir. Bu bileşenlere referansla, bireyin yaşamı hakkındaki öznel düşüncelerini yönlendiren, iç faktörleri demografik özellikler, sosyo-ekonomik durum yaşam biçimi etkenleri ile dış faktörler "sosyal temas, sosyal aktiviteleri" içeren sübjektif göstergeler ve bireyin algısıdır. Konut ve konut çevresi kullanıcılarına kentteki duruşuna kazandırdığı statü, özsaygı ve güç yanı sıra, bireylerin yaşam evreni algısını da değiştirmektedir. Memnuniyetin karşılamaması durumunda birey objektif ve sübjektif göstergelere sahip gereksinim ve beklentilerini karşılayacak, başka bir yaşam alanını tercih karar sürecine evrilecektir.

Bu çalışma "Amasya kent merkezindeki konut uygulamalarının yerleşim alan belirlemelerinde kullanıcıların gereksinimlerini ve memnuniyetini ne ölçüde karşılayabildiğinin kullanım sonrası değerlendirilmesini konu edinmiştir. Kavramsal bir model çerçevesinde oluşturulan bu araştırmada, Oturulan konut birimi ve yer aldığı fiziksel koşulların, yarattığı iticilikler hem de çekicilikler sayesinde ikametgâh memnuniyetinde son derece önemli bir unsur grubu

olmaktadır. Konutun zorunlu ihtiyaçlar barınma ihtiyacı dışında, kullanıcılarının gereksinim duyulan konfor özellikleri oturanların memnuniyet düzeylerini yükselterek, onların yaşam kalitesini de artırmaktadır. Çalışmanın verileri konutun fiziksel özelliklerinin kullanıcıların konuta karşı hissettikleri memnuniyet üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla bu özelliklerin memnuniyete etkileri, kişilere ve durumlara göre değişmektedir.

Çalışmadan analizler sonrası elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, bireylerin yaşadıkları konutları fiziksel, sosyal ve ekonomik özellikleri açısından, kullanıcıların bireysel özellikleri ile ilişkili olmayıp, genel olarak bu değerlendirmeleri yaşadıkları konut ve çevre koşullarını dikkate alarak yaptıkları anlaşılmaktadır. Ölçeklere verilen yanıtlar arasında ortaya çıkan farklılıkların, öznel ve nesnel özelliklere bağlı ve yüklemden kaynaklandığına işaret etmektedir. Memnuniyetsizliğe etki eden konut fiziksel özellikleri arasında, birey ve hane halkının yaşam gidişlerinin farklı evrelerinde, değişen ihtiyaç ve özelemlerine yanıt verebilecek mekân gereksinim duyduklarından, konut büyüklüğü ve oda sayısı başta gelmektedir. Bu bakımdan konutun kullanılabilir mekânın yeterliliği ve kullanılabilirliği, oturuş evden memnuniyet üzerinde önemli ölçüde "pozitif bir etkiye" sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın bulguları; bireylerin konutları için hem ideal alana ilişkin yaklaşımlarını hem de mevcut konut ve çevresi hakkındaki deneyimlerini ortaya koymuştur. Burada dikkati çeken kullanıcı yargısı, bireylerin özellikle konutların fiziksel özelliklerini değerlendirirken "zorunlu fizyolojik ihtiyaçlarının" karşılanmasında çok büyük bir sorunla karşılaşmadıkları ancak "sosyal ihtiyaçlar" ve psikolojik gereksinimler doğrultusunda" değer verilme ihtiyacının karşılanmasında yerel hizmetler yönüyle bazı eksiklikleri dile getirdikleri belirlenmiştir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde "sosyal ihtiyaçlarının" yeterli düzeyde karşılanmadığı belirlenmiştir. Hızlı bir kentleşmenin yaşandığı ülkemizde, kentli nüfusun konutlardan elde edecekleri tatminin artırılmasında konutlar ve yer aldıkları lokasyonlar arasındaki fiziksel, sosyal ve ekonomik boyutlara ilişkin farklılıkların tasarımdan sorumlu mimarlar, kent plancıları ve plan kararlarını veren yönetim birimleri ve yüklenicilere büyük bir sorumluluk yüklenmiştir.

Tüm tarafların, bireylere yaşam standardı anlamındaki koşulların sağlıklı konut ortamında yaşamaya uygun düzeye getirildiği yeşil alan ve parkların bulunduğu dinlenme, eğlenme ve spor amaçlı yeterli alanların sunulduğu konut konut ve yerleşim tipolojilerinin uygulamalarda yer alması gerekmektedir. Bu anlamda, bireylerin fizyolojik, güvenlik ve sosyal açılardan ihtiyaçlarının tam olarak karşılanabileceği yerleşim yerlerinin sayısının artırılması yönünde çaba göstermesi, konut içi kullanım alanı ile konut çevresi özelliklerinin kullanıcı tercihleri ve kullanıcılara özgü değerler dikkate alınarak belirlenmesi bir görev kabul edilmelidir.

Amasya Kent merkezi özelinde bu çalışmanın, örneklem alandaki sınırlı örneklerle yapılmış olması eleştirilmeye açık bir noktadır. Ancak araştırmacının kısıtlı zaman ve mali imkanlarla bu çalışmayı yürüttüğü göz ardı edilmemelidir. Araştırmada diğer önemli bir kısıt bireylerin anket yanıtlamadaki çekinceleri ve bu tür çalışmalara kapalı olmaları ve sınırlı sayıdaki yanıtlayıcı ile bu çalışmanın yapılabilirliği olmasıdır. Araştırmada oluşturulan konut kullanıcısı konut ve çevresel kalite memnuniyeti ile ilgili kavramsal model çerçevesinde elde edilen verilerin hem anlam hemde yöntem açısından tutarlılık göstermiş olması yönüyle, bu konuda daha önce yapılmış olan diğer çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. Bu anlamda gelecekte

konut ve çevresinden duyulan memnuniyet konusunda çalışma yapacak araştırmacılar için yeni bir alan açacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR (REFERANSES)

1. Karahan, E. ve Özüekren, A.Ş., (2009). Konut Kariyerini Etkileyen Faktörler Üzerine Nitel Bir Araştırma Yöntemi. İTÜ Dergisi, 8, 69-76.2.
2. Yönet, N.A., (2011). Korumalı YerleşimlerinTercih Sebeplerinde Etkili Olan Faktörleri Açıklamaya Yönelik Kavramsal Bir Model. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.
3. Oktay, D., (2001). Planning Housing Environments for Sustainability: Assessments in Cypriot Settlements, Building and Industry Center(YEM)Publications, Istanbul ISBN:975 8599-12-7.
4. Maslow, A.H., (1970). Motivation and personality,Harper and Row Publishers Inc., New York.
5. İnceoğlu, N., (1982). Mimarlıkta Bina Programlama Olgusu, İTÜ. Mimarlık Fakültesi, İstanbul
6. Lawrence, R.J., (1987). Housing, Dwellings and Homes, New Mexico.
7. Berköz, L., Türkoğlu, H.D., Bölen, F. ve Baran, P.K. (2006). İstanbul'da Kaşam Kalitesinin Ölçülmesi. İTÜ Dergisi A-Mimarlık, Planlama, Tasarım, 7(2), 103-113.
8. Kellekci, Ö.L. ve Berköz, L., (2006). Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyeti Yükselten Faktörler, İTÜ Dergisi/A, Mimarlık, Planlama, Tasarım, 5(2), 165-1
9. Göregenli, M., (2010). Çevre Psikolojisi, İnsan-Mekân İlişkileri. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
10. Gültekin, T.A., (2015). "Residents' Awareness of Urban and Social" Living Quality: The Example of Prof.Dr. Ahmet Taner Kışlalı Neighborhood in Ankara Journal of Ankara Studies 3(2), 165-182, Aralık/December 2015 165-182.
11. Tognoli, J., (1987). Residential Environments Handbook of Environmental Psychology, New York, Plenum Pub. Corp. New York Plenum Pub. Corp.
12. Fried, M., (1982). Residential Attachment: Sources of Residential and Community Satisfaction Journal of Social Issues, 38(3), 107-119.
13. İmamoğlu, V., (1996). İnsan, Evi ve Çevresi Araştırma Projesi; Mimari Bazı Gözlemler, Konut Araştırmaları Sempozyumu, 1-2 Temmuz 1993, Konut Araştırmaları Dizisi:1, Ankara, s.349-366.
14. Bayer, A., (2013). Değişen Toplumsal Yapıda Aile "Family in Changing Social Structer "Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2013/2 Yıl: 4, Cilt: IV, sayı: 8.
15. Alkay, E., (2011). The Residential Mobility Pattern in the İstanbul Metropolitan Area. Housing Studies, 26(4), 521-539.
16. Gülmez, N.Ü., (2008). Metropolde Çeşitlenen Hane Halkları ve Konut. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.
17. Lee, S.W. and Roseman, C.C., (1999). Migration Determinants and Employment Consequences of White and Black. Families, 1999. Economic Geography, 75(2), 109-113.
18. Kocatürk, F. ve Bölen, F., (2005). Kayseri'de Konut Alanı Yer Seçimi ve Hane Halkı Hareketliliği. İTÜ Dergisi/a, Cilt:4, Sayı:2.
19. Lu, M., (1999). Determinants of Residential Satisfaction: Ordered Logit vs. Regression Model. Growth and Change, 30 (2), 264-276.
20. Türkoğlu, H., (1997). Resident's Satisfaction of Housing Environments the Case ff İstanbul, Turkey. Landscape and Urban

- Planning, 39, 55-67.
21. Çubukçu, E. ve Girginer, A.S., (2006). Toplu Konut ve Kent Merkezi Konut Yerleşimlerinde Kullanıcı Memnuniyeti. Ege Mimarlık Derg. 57, 18-21.
 22. Kocatürk, F. ve Bölen, F., (2005). Kayseri'de Konut Alanı Yer Seçimi ve Hane Halkı Hareketliliği. İTÜ Dergisi/a, Cilt:4, Sayı:2.
 23. Topçu, E.Ü., (2004). İstanbul'un Değişik Mahallelerinde Kullanıcı Memnuniyetinin Karşılaştırılması. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, s:12-31.
 24. Güremen, L., (2011). Müstakil Villa Tipi Konutların Kullanıcı Memnuniyetini Belirleyen Özellikleri: Niğde Kenti Özelinde Bir Araştırma. E-Journal ofNew World Sciences Academy, Volume: 6, Number: 3, Article Number:1A0190, ISSN:1306-3111.
 25. Schwirian, K.P. and Schwirian, P.M., (1993). Neighboring, Residential Satisfaction, and Psychological Well-Being in Urban Elders. Journal of Community Psychology, 21, 285-299.
 26. Karagülle, C., (2009). Yerel Verilerin Konut Tasarım Sürecinde Değerlendirilmesi Mardin Örneği "Doktora Tezi" İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (2009).
 27. Wiesnfeld, E., (1992). Public Housing Evaluation in Venezuela: A Case Study, Journal of Environmental Psychology, 12, 213-223.
 28. Ritsila, J. and Ovaskainen, M., (2001). Migrationand Regional Centralisation of Human Capital" Applied Economics, 33, (3), 317-325.
 29. Alkay, E., (2011). The Residential Mobility Pattern in the Istanbul Metropolitan Area. Housing Studies, 26(4), 521-539.
 30. Kellekci, Ö.L. ve Berköz, L., (2006). Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyetini Yükselten Faktörler. İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım, 5(2), 165-176.
 31. Alkay, E., (2011). The Residential Mobility Pattern in the Istanbul Metropolitan Area. Housing Studies, 26(4), 521-539.
 32. Alga, R., (2005). Yaşam Döngüsüne Bağlı Olarak Konut Tasarımını Etkileyen Faktörler İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Ens. Yaşam Döngüsüne Bağlı Olarak Konut Tasarımını Etkileyen Faktörler Y. Lisans Tezi, Mayıs 2005.
 33. Şensoy, N. ve Karadağ, A.A., (2012). Sosyal Etkileşimin Komşuluk Düzeyinde Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Ankara TOKİ Atakent Sitesi Örneği İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi Cilt/Vol. 2 Sayı/No. 6 (2012):279-289, ISSN:1309-9876, E-ISSN:1309-9884.
 34. Ekinci, C.E. ve Ozan, S.S., (2006). Yapı-Çevre ve İnsan-Mekan İlişkisi. IV. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Fatih Üniversitesi, İstanbul.
 35. Gökçe, Ş., (2007). Sosyal Etkileşimi Geliştirecek Peyzaj Tasarımı Üzerine Bir Araştırma: Çukurambar Mahallesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
 36. Marans, R.W., (1979). The Determinants of Neighborhood Quality an Analysis of the 1976 Annual Housing Survey, U.S.Department of Housing and Urban Development, Housing Survey Studies 3 U.S. Government Printing Office, Washington.
 37. Kellekci, Ö.L. ve Berköz, L., (2006). Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyetini Yükselten Faktörler. İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım, 5(2), 165-176.
 38. Esin, N., (1994). Kalite Kavram Üzerine Bir İnceleme: Fiziksel Çevrede Kalite Parametreleri Modeli (In Turkish), Journal of Istanbul Technical University, 52 (3-4), 37-48.

-
39. Buğday, H.A., (1991). Endüstrileşmiş Toplu Konutta Farklı Kullanıcı Gereksinmelerini Karşılایıcı Çözümler Doğrultusunda Bir Mimari Tasarım Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
 40. Ekinici, C.E., (2007). Biyoharmoloji. Ankara: Data Yayınları, ISBN:978-975-6305-22-5. ss:1-2.